

au arkkitehtiuutiset

6-7 • 2020

VALOISAT TILAT.

Kotimainen innovaatio tuo luonnonvalon joka tilaan.

LC
LIGHT COGNITIVE

+358 50 4477697 | www.lightcognitive.com | Takkatie 6, 00370 Helsinki

Asumisen uusi minimi

Asuminen ja koti ovat ihmiselle elämän merkittävimpiä asioita. Ihmiset viettävät sisätiloissa jopa 90 prosenttia ajastaan, ja siitä suurimman osan kotonaan. Vanhukset ja liikkumisrajoitteiset voivat viettää kotonaan vuosikausia käymättä ulkona. Meillä ei ole varaa huonoon asumiseen.

Koti on identiteetin jatke ja parhaimmillaan turvallinen ja viihtyisä. Jokaisessa kodissa pitäisi olla mahdollisuus voida hyvin, olla tarpeeksi tilaa, valoa ja näkymiä.

Suomessa asuntorakentamisessa on pitkään korostettu toiminnallisuutta. Asuntosuunnittelun pääajatuksena on ollut, että tilat palvelevat monenlaisia asukkaita, erilaisia tarpeita ja elämäntilanteita. Jokaiselle perustoiminnolle tulisi olla tarvittava tila.

Nyt tilanne on muuttunut. 2010-luvulla kerrostalorakentamisessa on alkanut tehokkuuden aikakausi. Tonttitehokkuuden ja porrashuoneiden syöttötehokkuuden maksimointi on johtanut asuinrakennusten runkosyvyyksien kasvuun. Samalla on pienennetty asuntojen ja huoneiden kokoa.

Mitä tämä merkitsee asumiselle? Runkosyvyyden kasvu yhdessä yhä pienenevien asunto- ja huonekokojen kanssa on heikentänyt radikaalisti asuntojen toiminnallisuutta. Yhä useammat asunnot ovat vaikeasti kalustettavia, huoneiden monikäyttöisyys on vähentynyt, säilytystilat ovat supistuneet, yksityisyyteen asunnon sisällä ei ole mahdollisuuksia, huoneet ovat päiväsaikaankin hämäriä eikä asunnoista juuri avaudu näkymiä ulos.

Suomalainen asuntorakentaminen on ollut pitkään varsin yksipuolista ilmasultaan ja asumisen konsepteiltaan. Harvassa ovat kohteet, joissa kerroskorkeus on kolmen metrin minimiä korkeampi tai joissa asuntoja olisi suunnattu erilaisille yhteisöille. Polveilevia terrassitalojakaan ei ole nähty lähes 30 vuoteen. Kuitenkin 2010-luvulle asti Suomessa tehtiin erittäin

” Jokaisessa kodissa pitäisi olla mahdollisuus voida hyvin.

tasokkaita perusasuntoja kaikille ihmisille, kaupungin vuokrataloista kovan rahan taloihin. Tämä on ollut ylpeytemme. Nyt tämä perusasuntokin on kokenut kovia, ja siitä on tullut yhä useammin epäkäytännöllinen ja pimeä putkilo.

Arkkitehtisuunnittelua ohjataan yhä tiukempien tehokkuuslukujen avulla. Hyvän elinympäristön luominen ei ole enää arkkitehdin ammattitaidosta kiinni – sille ei yksinkertaisesti anneta onnistumisen mahdollisuuksia.

Asunnot ovat täällä vielä meidän jälkeemme, seuraavien sukupolvien käytettävissä. Niiden on sovittava seuraavien epidemioiden karanteenioloihin, etätyön tarpeisiin ja uudentyyppisten perheiden kodeiksi. Ne eivät saa rasittaa ilmastoaamme enempää kuin on välttämätöntä, ja niissä pitää pystyä elämään vähähiilisesti mutta monin eri tavoin. Asuinrakennusten tulee myös kestää kauemmin kuin nykyiset laskennalliset 50 vuotta, ja niiden ylläpidon ja peruskorjausten tulee viedä mahdollisimman vähän resursseja.

Meidän täytyy tehdä asumisen suhteen kurssinmuutos. Vaatikaamme mahdollisuutta tehdä taas kaunista, käyttökelpoista ja kestävää asuntoarkkitehtuuria! Valoisat ja monikäyttöiset asunnot, viihtyisät ulkotilat, joustavat ja vähämateriaaliset runkoratkaisut sekä kauniisti vanhenevat materiaalit ja julkisivut olkoot asumisen uusi minimi.

Me pystyimme siihen 1950-luvulla sotien jälkeen – miksi emme pystyisi siihen nyt?

Tänä vuonna kesää vietetään tavallista enemmän kotona ja koti-Suomessa. Toivotan lukijoille valoisaa ja leppoisaa kesää – iloitkaamme valosta ja varjoista!

Tervetuloa Arkkitehtuurimuseoon! Tapahtumat toteutetaan kesä-heinäkuun ajan digitaalisina. Tutustu myös näyttelyiden verkkosisältöihin.

WWW.MFA.FI
KORONATILANTEESTA JOHTUVEN MUUTOKSET OVAT MAHDOLLISIA

Uno Ullberg – Viipurin arkkitehti on ensimmäinen monografia tuntemattomaksi jääneen arkkitehdin elämästä ja arkkitehtuurista.

KIRJAUUTUUDET

Uno Ullberg – Viipurin arkkitehti

Netta Böök ja Kari Immonen (toim.)

Toimituskunta: Laura Berger, Netta Böök,
Kari Immonen, Olli Immonen, Aino Niskanen,
Pentti Paavolainen

Julkaisijat: Uno Ullberg -seura ja Arkkitehtuurimuseo

Olemmeko kaikki kreikkalaisia?

Timo Tuomi

Kustantaja: Aedes Oy

Julkaisijat: Arkkitehtuurimuseo ja
Suomen Ateenan instituutti

NÄYTTELYT 2.6.–23.8.2020

Uno Ullberg – Suomen viipurilaisin arkkitehti

Kokonaisesitys arkkitehti Uno Ullbergin elämästä ja tuotannosta vie syvähdyttävälle matkalle Viipuriin ja avaa näkyvän suomalaisen arkkitehtuurin kuohuviin vuosikymmeniin. Iso näyttelysali.

Olemmeko kaikki antiikin kreikkalaisia?

Suomalaisia arkkitehteja kulttuurin juurilla

Kreikka on inspiroinut suomalaisia arkkitehteja jo vuosisatojen ajan. Näyttelyssä omakohtaiset muistiinpanot ja piirustukset kertovat matkoista länsimaisen kulttuurin syntysijoille. Pieni näyttelysali.

Maiseman tekijät

Näkökulmia maisema-arkkitehtuuriin

Studionäyttely tarkastelee maisema-arkkitehtuurin moniulotteista ja tulevaisuuteen katsovaa ammattilaisuutta kahdentoista tekijän kautta.

TULOSSA

VAPAA-kollektiivi: Murroksen estetiikka

Ilmastonmuutoksen käynnistämä murros edellyttää vallitsevan yhteiskunnan täydellistä uudelleenmäärittelyä. VAPAA-kollektiivin kuratoima *Murroksen estetiikka* on toisiinsa reagoivien keskustelujen sarja ja muotoaan muuttava näyttely. Kollektiivi nostaa esiin arkkitehtuurin olennaisen roolin ilmastokysymyksessä. Monialaiseen keskusteluun kutsutaan mukaan erilaisia ääniä arkkitehtikunnan sisältä ja ulkopuolelta. Näyttely Studiossa ja museon verkkosivulla 25.8.–20.9.2020.

MUUALLA

Alvar Aallon jalostettu maisema

Alvar Aalto -museon Galleria 14.5.–25.10.2020

Yhteistyössä Arkkitehtuurimuseo ja Alvar Aalto -säätiö

au

6-7 | 2020

3 Pääkirjoitus

Asumisen uusi minimi
Henna Helander

6 Haastattelu

Kiehtovaa ristiriitojen arkkitehtuuria
Heini Lehtinen

10 Asuminen

Ajatusleikkejä
Saara Melama

12 Apoli

Apolin valmistelu on kiivaassa vaiheessa
Ella Müller

14 Arviot

14 Loistava ja energinen Charlotte Perriand
Tarja Nurmi

16 Kuinka käy kaupungin?
Lauri Jääskeläinen

18 Arkkiterrierin uusin
Tarja Nurmi

20 Ympäristö

Otaniemen ostoskeskuksen uusi vaihe
Jonas Malmberg

22 Tapaukset

22 Pienet muutokset eivät enää riitä
Ella Müller

23 Hyppy tuntemattomaan

Pipsa Penttinen

28 Kolumni

Mietteitä Tampereen arkkitehtikoulutuksen
merkkivuodelta
Matti Vati

30 Kilpailut

30 Keski-Pasilaan kohoaa kaupunkikoulu
Erkko Aarti

34 Digiloikka arkkitehtuurikilpailuissa
Iida Kalakoski

40 Ammatissa

Keskiössä ihmiset ja hyvä elämä
Mette Turtola

42 Jäsenille

42 Koronakriisi mullisti arkkitehtitoimistojen arjen
Taavi Lindfors

44 Ala tarvitsee tukea mutta suhtautuu tulevaan
optimistisesti

Kansikuva

Kesäpaviljonki, Etelä-Suomi,
Anttinen Oiva Arkkitehdit.
Kuva Mika Huisman | Decopic.

HAASTATTELU

Kiehtovaa ristiriitojen arkkitehtuuria

Arkkitehti Dirk Somers luennoi helmikuussa Architecture Speaks! -luentosarjassa Helsingissä. Hänen oli tarkoitus kuratoida tänä vuonna Venetsian biennaalin Belgian-paviljongin näyttely, joka nyt koko biennaalin lykkääntyessä siirtyy ensi vuoteen.

Kymmenet suurikokoiset pienoismallit levittäytyvät näyttelytilaan surrealistisena kaupunkikuvana. Näyttelyn arkkitehtoninen maisema esittelee belgialaista arkkitehtuuria ja pureutuu sen nykyisen vahvan nousukauden syihin ja seurauksiin.

Composite Presence -näyttely kuvastaa Belgian Antwerpenissa sijaitsevan Bovenbouw Architectuur -toimiston visiota kaupungin ja historian vuoropuhelusta. Näyttely avautuu Venetsian arkkitehtuuribiennaalin Belgian-paviljonkiin toukuussa 2021.

Näyttelyn lailla Bovenbouw Architectuurin oma arkkitehtuuri peilaa monin tavoin niitä taustatekijöitä, jotka ovat tehneet belgialaisesta nykyarkkitehtuurista kansainvälistä huomiota näyttävän ilmiön. Toimiston töiden näennäisen rationaalisen ulkokuoren alle kätkeytyy absurdia leikkisyyttä ja epäsovinnaisia ratkaisuja. Silti toimiston arkkitehtuuri on rakennustyypistä huolimatta tiiviisti sidottu ympäristönsä historialliseen ja kulttuuriseen kontekstiin.

”Olemme toteuttaneet brutalistisia rakennuksia brutalistisessa kontekstissa ja melko klassisia ratkaisuja klassisessa kontekstissa”, toteaa näyttelyn kuraattori, Bovenbouw Architectuurin perustaja **Dirk Somers**. ”On hauskaa yrittää yhdistää mahdollisimman paljon saatavilla olevia elementtejä ja muodostaa niistä narratiivi, josta rakennuksen tunnelma lopulta syntyy.”

Historia on Dirk Somersille rakas harrastus. Historialliset esikuvat ja viittaukset ovat hänelle sekä arkkitehtuurin perusta että miellelyhtymien leikkikenttä. Somers opettaa tiimiään – ja itseään – lähestymään uutta toi-

meksiantoa kysymällä, millaisia ajatuksia ja miellelyhtymiä se herättää.

”Aluksi syntyy enemmän referenssejä kuin ideoita. Tämän jälkeen yritämme hahmottaa, millainen rakennus voi syntyä toimeksiannon ja kaikkien kertyneiden viitteiden pohjalta. Jokaisessa projektissa on kerroksittain monia viittauksia. Näin rakennukselle muodostuu monitahoinen suhde historiaan.”

Vaikka toimiston työt usein yhdistelevät erilaisia suuntauksia ja ajallisia tyylejä, ne eivät kopioi tai ole historiallisia pastisseja eli imitaatioita aiemmista suuntauksista tai tyyleistä.

”Jos työn alla olevalla hankkeella on historiallinen ulottuvuus, nojaako hanke historiallisiin esikuviinsa vai tuoko se niihin jotain uutta?” Somers haastaa pohtimaan.

” Funktionaalisuus on hyvin häilyvä perusta rakennukselle.

KUKA?

- > Dirk Somers, syntynyt vuonna 1976 Belgiassa.
- > Opiskeli arkkitehtuuria Antwerpenissa ja Milanossa ja valmistui kaupunki- ja ympäristösuunnittelun osastolta KU Leuven -yliopistosta Belgiasta.
- > Perusti Bovenbouw Architectuur -arkkitehtitoimiston vuonna 2011.
- > Opettaa arkkitehtuuria Delftin teknillisessä yliopistossa Hollannissa.
- > Toimii muotoilun professorina Gentin yliopistossa Belgiassa.
- > Kuratoi Belgian-paviljongin näyttelyn Venetsian arkkitehtuuribiennaaliin 2021.

Bovenbouw Architectuurin kunnostamia asuntoja Antwerpenin Leysstraatilla.

"Käytän tässä yhteydessä usein sanoja derivatiivinen ja produktiivinen – johdannainen ja tuottava. Esimerkiksi Disneylandissa tekolinnat ovat oikeiden linnojen johdannaisia eikä niiden arkkitehtuuri oikeastaan tuota lisäarvoa tai uutta sisältöä siihen, mikä linna on. Jos halutaan tehdä uusi linna, voidaan luottaa alkuperäiseen ideaan, mutta lopputuloksen täytyy silti tuottaa jotain uutta."

"Suunnittelimme itse kerran linnan muotoisen koulun, sillä koulurakennus sijaitsee paikassa, jossa on aiemmin ollut linna. Koulurakennuksesta sellaisenaan tuli hieman outo, mutta konseptuaalisesti se peilaa linnaan ja ajatukseen lapsista linnan herroina."

Somers myöntää, että joskus derivatiivisen ja produktiivisen arkkitehtuurin rajanmäärittely on vaikeaa. Osittain niiden tulkinta nojaa paikalliseen kulttuuriin.

"Se, kummasta on kyse, selviää usein asiakkaan palautteesta ja oman tiimin tekemisen fiiliksestä", hän summaa. "Lopputulos ei ole tribuutti eikä se myöskään kapinoi historiallisia viitteitä vastaan. Näiden yhteyksien luomisen voi tavallaan ymmärtää kulttuurisena tekona. Ehkä tämä on hyvin postmoderni, leikkisä tapa suhtautua historiaan."

Dirk Somersin mielestä arkkitehtuurissa ei tulisi olla tabuja. Hänen mukaansa jopa rakennuksen toiminnallisuus ja käyttötarve ovat suhteellisia.

"Mitä ilmeisimmin en ole arkkitehtina kovin funktionalistinen", Somers naurahtaa. "Minusta on tullut kriittinen funktiota kohtaan, sillä asiakkaan tarpeet saattavat muuttua jo suunnitteluprosessin aikana tai välittömästi sen jälkeen. Tästä näkö-

kulmasta funktionaalisuus on hyvin häilyvä perusta rakennukselle."

"Toimeksiantoon tutustuminen on suunnitteluprosessin ensimmäinen vaihe, mutta sen jälkeen on perustavanlaatuisen tärkeää astua pari askelta taaksepäin ja muodostaa toimeksiantosta kriittinen näkemys."

Somers painottaa, että myös rakennuksen käyttötarkoitus usein muuttuu ajan myötä.

"Joustavuuden näkökulmasta on mielenkiintoisempaa keskittyä rakennuksen identiteettiin kuin takertua tilaohjelmaan", hän toteaa. "Pieni särö rakennuksen ja sen käyttötarkoituksen välillä tuo usein myös paljon iloa rakennuksen käyttäjille esimerkiksi silloin, kun pankki muutetaan asuinrakennukseksi tai elokuvateatterista tulee julkinen rakennus."

"Mielestäni kokemuksellinen – fenomenologinen – näkökulma arkkitehtuuriin tarjoaa tavan tarkastella sitä, miten rakennus toimii omassa ympäristössään. Kun arvioin rakennusta ja suunnittelun tabuja, käytän arvioinnin välineenä mieluummin tätä näkökulmaa kuin nojautun kulttuuriin ja psykologisiin ennakkoluuluihin."

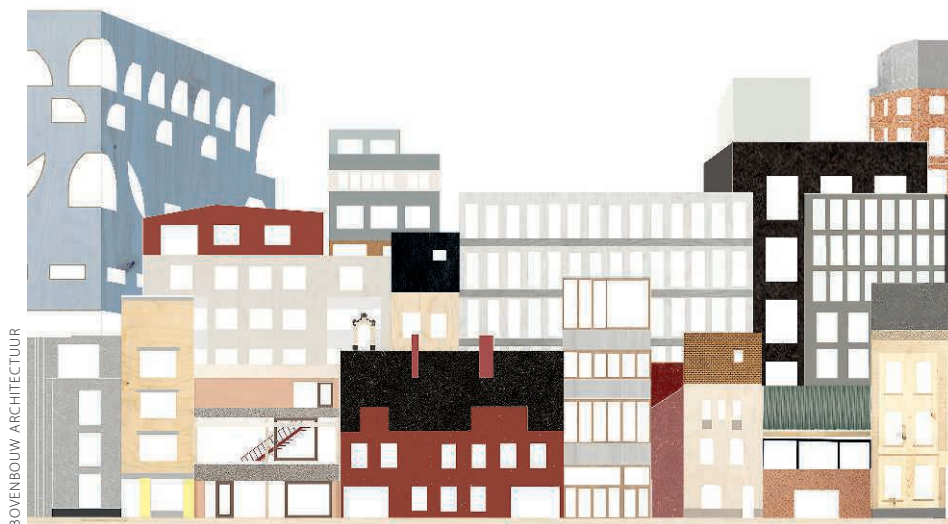
Bovenbouw hyödyntää toisinaan jopa tarkoituksellista väärin tekemistä, kuten linjojen epätarkkuutta ja näennäistä yhteensopimattomuutta.

"Väärin tekemisen ajatus on hyvin jännittävä, hyvin venturimainen lähestymistapa", Somers viittaa postmodernistisen arkkitehtuurin edelläkävijään ja teoreetikkoon **Robert Venturiin**. "Tämä ilo sekä monimuotoisuuden ja ristiriitaisuuden jännite ovat olennainen osa työtämme."

"Sama näkökulma on myös laajemmin läsnä flaamilaisessa

”

Äärimmäinen oikeassa oleminen on vain harvoin kosketuksissa elävyyden tai todellisuuden kanssa.

Composite Presence -näyttely kuvastaa visiota kaupungin ja historian vuoropuhelusta.

arkkitehtuurissa”, hän jatkaa. ”Äärimmäinen oikeassa oleminen on vain harvoin kosketuksissa elävyyden tai todellisuuden kanssa. Tässä mielessä täydellisyys on hyvin epämielenkiintoista.”

Belgia on muutaman viime vuoden aikana noussut kansainvälisesti mielenkiintoiseksi nykyarkkitehtuurimaaksi. Arkkitehtitoimistojen kuten OFFICE Kersten Geers David Van Severenin, Bovenbouw Architectuurin ja jo kahteen osaan jakautuneen De Vylder Vinck Taillieun rakennuksissa on kokemuksellisesti yhteisiä, tunnistettavia piirteitä. Silti niiden määrittely on haasteellista.

Belgialaisesta arkkitehtuurista tai muotoilusta puhuttaessa voidaan jo lähtökohtaisesti kysyä, onko belgialaista arkkitehtuuria olemassakaan. Maa on edelleen vahvasti jakautunut niin maantieteellisesti, kielellisesti kuin identiteetiltäänkin flaaminkieliseen Flanderin alueeseen ja ranskankieliseen Valloon. Somersin sanoin maa on ”kuin siamilainen kaksonen”.

Yhteistä belgialaisille nouseville arkkitehtitoimistoille on usein arkkitehtuurin ennakoimattomuus, leikkisyys, materiaalien haptisuus sekä psykoanalyysin kehittäjän **Sigmund Freudin** tunnetuksi tekemä psykologinen konsepti *uncanniness* – samanaikainen tunne tuttuudesta ja turvallisuudesta ja siitä, että jokin ei ole kohdallaan.

Näistä lähtökohdista syntyneen arkkitehtuurin tilallinen kokemus hivelee sekä mielikuvitusta että älyä. Toisaalta tasapaino toiminnallisuuden, älyllisen kiinnostavuuden ja häiritsevän epäjärjestyksen – jopa kaoottisuuden – välillä saattaa olla hiuksenhieno.

Ei ehkä ole yllättävää, että samoista lähtökohdista on ponnistanut myös maailmankuulu belgialainen surrealistinen taide.

A rkkitehtoninen tasapainottelu ääripäiden välillä peilaa myös Belgian historiallista tasapainoilua vakiintuneisuuden ja suurvaltahistorian, uskonnon ja auktoriteettien sekä näitä vastaan kapinoinnin välillä.

”Flanderin alueella on perinteisesti vahva ajatus itsenäisyydestä, vaikka se todellisuudessa ei olekaan mahdollista”, Somers pohtii. ”Tämä vaikuttaa siihen, että näkökulmamme asioihin on aina suhteellinen ja tavallaan myös vähän kapinallinen. Ikään kuin pieni anarkia olisi osa Belgian kansallisuutta.”

Myös paikallishallinto ja aluepolitiikka ovat vaikuttaneet vahvasti historiasta ja omasta kulttuurista ponnistavan arkkitehtuurin nousukauteen. Flanderin hallinto perusti 20 vuotta sitten aluearkkitehtuuriin pohjautuvan *bouwmeester*-järjestelmän. Flanderin aluearkkitehdin jälkeen oman kaupunginarkkitehtinsa ovat saaneet Antwerpenin, Gentin ja Brysselin kaupunkien lisäksi joukko pienempiä kaupunkeja.

”Flanderissa on tällä hetkellä ehdottomasti täysin selittämätön, arkkitehtuuriin liittyvä energia”, Dirk Somers toteaa. ”Kaupungit ja kunnat tekevät yhteistyötä ja järjestävät kilpailuja pienistäkin julkisista kohteista, jotka usein toimivat ponnahduslautana uusille ja nuorille toimistoille. Myös yhteistyö akateemisen maailman, hallituksen ja paikallishallinnon välillä on arvokasta. Kaikki nämä yhdessä tuottavat nyt hedelmää.”

Heini Lehtinen

Ajatusleikkejä

Tätä rakennusta pihoineen ei voisi enää toteuttaa, koska...

- ...porrashuoneessa pitäisi olla hissi.
- ...kylpyhuone ja eteinen eivät ole esteettömiä.
- ...painovoimainen ilmanvaihto ja massiivitiilijulkisivu olisi vaikeaa, ellei mahdotonta, saada yhdessä täyttämään energiavaatimuksia.
- ...alkuperäinen 1950-luvun lattialämmitysjärjestelmä tuottaisi liian epätasaista lämpöä.
- ...rakennusbudjetista olisi mennyt iso osa rakenteellisen pysäköinnin järjestämiseen, joten jostain muusta olisi tingitty.
- ...pysäköinti veisi ison osan viihtyisästä pihasta.
- ...nykyiset työkonet eivät mahtuisi toimimaan tällaisella tontilla.
- ...mahtava pihakallio pitäisi varustaa aitaamalla.

Noin seitsemän vuotta sitten aloitin Tapiolan puutarhakaupungissa edellä olevan ajatusleikin silloisesta, vuonna 1957 rakennetusta kotitalostani – koetin keksiä mahdollisimman monta ominaisuutta tai yksityiskohtaa, joiden takia tuo rakennus piha-alueineen ei voisi nykypäivänä toteutua. Listattujen asioiden ei ole tarkoitus osoittaa, että mainitut muutokset säädöksissä tai rakentamisen tavoissa olisivat mielestäni ei-toivottuja. Tarkoitus on ainoastaan tehdä näkyväksi se, miten voimakkaasti asuinrakentamisen toimintaympäristö ja säännöt ovat vuosikymmenten saatossa muuttuneet.

Kaikilla listan asioilla tähdätään hyvään: energiatehokkuuteen, esteettömyyteen, kustannusten/hinnan alentamiseen, hyvään sisäilmaan, elinkaarijousto, terveellisyteen ja turvallisuuteen. Nämä kriteerit täyttyvät järjestään nykyrakentamisessa, mutta lopputuloksena syntyy kuitenkin valitettavan usein korkeintaan keskinkertaista asuntotuotantoa – ja välillä myös niitä rimanalituksia, joista mediassa sitten väitellään. Lisäksi sivutuotteena on onnistuttu estämään entisen kotitaloni kaltaisen erittäin toimivan, viihtyisän ja monella mittarilla myös kestävä rakennuksen rakentaminen. Kehitysaskeleet yksityiskohdissa ovat johtaneet siihen, että otteemme kokonaisuudesta on päässyt kirpoamaan.

Tarpeet, joihin muuttuneella asuntotuotannolla vastataan, ovat kuitenkin pohjimmiltaan pysyneet varsin muuttumattomina. Koti on kehys vaihteleville arkisille teoille ja tapahtumille,

” Kehitysaskeleet yksityiskohdissa ovat johtaneet siihen, että otteemme kokonaisuudesta on päässyt kirpoamaan.

paikka levolle, yksi ihmisen hyvinvoinnin kulmakivistä. Jos koti ei ole viihtyisä ja toimiva eikä ihminen voi kytkeä sitä osaksi omaa identiteettiään, on hyvinvoinnissa helposti iso särö.

Aika yksimielisesti yhteiskunnassa tunnustetaan, millaisten ominaisuuksien varaan viihtyisä ja toimiva asunto rakentuu, ja arkkitehteilla olisi kyllä ammattitaitoa sellaisia suunnitella. Mutta haaveilemamme valistuneet rakennuttajat rahakukkaroinen tuntuvat olevan harvassa.

Kohtuuhintainen, toiminnallisesti laadukas ja kestävä asuntorakentaminen voisi toteutua helposti, jos...

- ...asuntojen hintataso ei määräytyisi markkinoilla.
- ...kaikki asunnot menisivät varmuudella kaupaksi ennen rakennuksen valmistumista.
- ...rakentamisen budjetti todella voitaisiin käyttää asuinrakennuksiin eikä siitä tarvitsisi lohkaista merkittävää osuutta esimerkiksi pysäköintilaitoksiin.
- ...pilaantuneen maaperän puhdistaminen ja siitä usein seuraava kalliimpi perustamistapa eivät söisi rakentamisen kokonaisbudjettia.
- ...asumista pitkällä aikavälillä hyödyttävät investoinnit hyödyttäisivät myös rakennuttajaa alkuinvestointia vastaavassa suhteessa.
- ...rakennuttaminen ei olisi ylipäänsä liiketoimintaa, jonka tulee tuottaa omistajalleen paitsi voittoa myös pääomia tuleviin hankkeisiin.
- ...asuntotuotannon kustannuskakkaa kasvattavat vaatimukset eivät olisi lisääntyneet viimeisten vuosikymmenten aikana jo niin paljon kuin ovat eikä paineita uusiin kustannuslisäyksiin olisi näköpiirissä esimerkiksi hiilidioksidipäästöjen vähentämisen takia.

Esteet kohtuuhintaisen, toiminnallisesti laadukkaan ja viihtyisän asuntotuotannon tiellä ovat hyvin moninaisia ja syy-seuraussuhteiltaan osittain hankalasti hahmotettavia. Vaikka rahamaailman lait eivät ole luonnonvoimia, ei niiden vaikutusmekanismien ylenkatsominen tai kieltäminen ratkaise ongelmia. Ainakin lähtöasetelma on syytä tunnistaa, jos haluaa saada aikaiseksi muutosta.

Muitakin malleja kentältä löytyy. Perinteisen gryndaamisen liepeillä jalansijaa saaneet vaihtoehtoiset toteutusmuodot, kuten ryhmärakennuttaminen tai asunto-osuuskunnat, ovat tuoneet suomalaisille uudisasuntomarkkinoille erittäin tervetullutta vaihtelua. Nämä ilmiöt pysyvät kuitenkin pienen volyyminsa ja erikoispiirteidensä takia vielä pitkään – elleivät aina – harvojen vaihtoehtona oman kodin hankinnassa. Jotta asuntotuotannon suureen linjaan saataisiin toivottua suuntaa, ei katsetta voi kääntää sivuun isoista markkinaehtoisista toimijoista.

Ison laivan kääntäminen vaatii yhteistä ymmärrystä liiketoiminnan kannattavuuden edellytyksistä, sillä ainoastaan kannattava liiketoiminta voi olla skaalautuvaa. Skaalautuvuus taas on edellytys sille, että muutos alkaa tapahtua isossa kuvassa – ja tälle on tilausta. Perinteisempien asumiseen liitettyjen tavoitteiden ohia ovat ajamassa kiireellisyytensä vuoksi hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen tähtäävät tavoitteet. Silti vaatimus toimivasta ja viihtyisästä asumisesta ei vanhene vaan on aivan yhtä ajankohtainen kuin ennenkin.

Tästä syystä kaikkien rakennusalan toimijoiden, myös arkkitehtikunnan, tulisi olla kiinnostuneita siitä, miten kannattavaa liiketoimintaa saadaan rakennettua kokonaisvaltaisesti kestävien tavoitteiden varaan. Ollaan tilanteessa, jossa tavoitteiden ja toteutuvan asuntotuotannon välinen kuilu osoittaa, etteivät vanhat lääkkeet enää pure – on keksittävä uusia, koska menneeseen haikailu ei auta.

Kokonaisvaltaisesti kestävämpää asuntotuotantoa kohti päästäisiin, jos...

...rakennuttajan ja arkkitehdin välillä vallitsisi sellainen luottamus, että voitaisiin puhua enemmän rahasta.

...arkkitehti kuuntelisi tarkemmin rakennuttajan huolia ja rakennuttaja kuuntelisi tarkemmin arkkitehdin ideoita – hyvä arkkitehtuuri on oivaltavaa, ei välttämättä kallista.

...normiohjaus mahdollistasi harkintavaltaa sellaisten poikkeavien ratkaisujen toteutukseen, jotka tuottaisivat selvästi viihtyisää ja toiminnallisesti laadukasta asumista, ja tätä harkintavaltaa käytettäisiin viisaasti.

...toimivan asumisen laatutekijöitä tehtäisiin näkyviksi ja siten mitattaviksi – yleensä sitä saa mitä mittaa.

...meillä olisi viisautta tunnistaa ja rohkeutta valita, mistä asioista kulloinkin kannattaa luopua, jotta tilaa tehtäisiin uudelle ja paremmalle.

Voisimme aloittaa siitä, että muuttaisimme tapaa, jolla rakennusalan kentällä aiheesta puhumme. Lopetetaan syyllisten etsiminen kaavoituksesta, rakennusvalvonnasta, sielunsa myyneistä kollegoista ja ahneista rakennuttajista. Ainoita oikeita vastauksia ei ole kellään.

Sen lisäksi, että haastamme toisiamme avoimessa keskustelussa, meidän jokaisen pitäisi haastaa omia käsityksiämme. Ymmärryksen lisääntyessä saattaisimme muuttaa mielipiteitämme, arvoistamme ja ihanteistamme silti tinkimättä. Monet hyvätkin tavoitteet ovat keskenään ristiriidassa, ja on kapeakatseisuutta olla tätä seikkaa tunnistamatta – ja älyllistä epärehellisyyttä olla tunnustamatta.

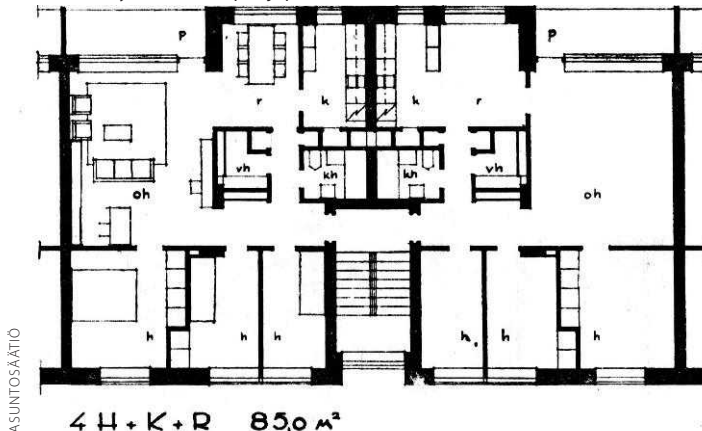
Rakennusalan toimijoiden keskuudessa on erilaisia näkökulmia, ehkä yksityiskohdiltaan osin yhteensovittamattomia. Ehdotan kuitenkin, että kiistelyn sijaan kuunnellaan, ylitetään siltoja ja kaadetaan aitoja. Poistetaan kokonaisvaltaisesti

kestävämmän asumisen tieltä ainakin kaikki ne esteet, jotka ovat vallassamme. Toimiva ja viihtyisä sekä kokonaisvaltaisesti kestävä asunto pitää määritellä uudelleen, ja nämä ominaisuudet pitää tehdä näkyviksi. Ei hukata tällä kertaa kokonaisuutta yksityiskohtien alle. Uskon vakaasti, että mitä enemmän teemme yhteistyötä, sitä nopeammin pääsemme lähemmäs tavoitetta.

Tehtävää on paljon. Aloitetaan jo tänään.

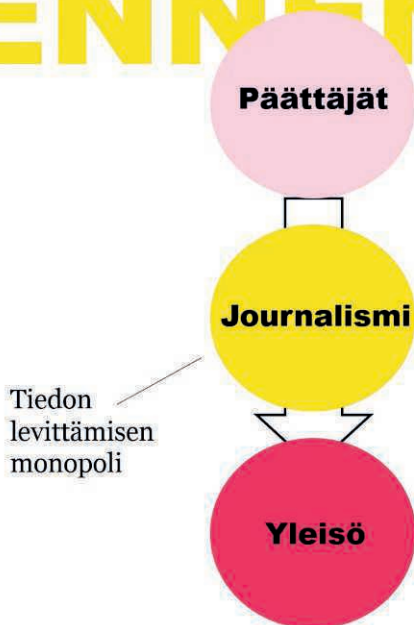
Saara Melama

Asunto Oy Isokontion pohjapiirros vuodelta 1957.

ASUNTOOAJA

ENNEN

SITRA

Apolin valmistelu on kiivaassa vaiheessa

Arkkitehtuuripoliittisen ohjelman eli Apoli2020:n valmistelutyö jatkuu. Neljäs ja viimeinen työpaja järjestettiin toukokuussa etäyhteydellä aiheesta **kasvatus ja koulutus**.

Uuden arkkitehtuuripoliittisen ohjelman tarkoituksena on piirtää yhteisiä suuntaviivoja, asettaa tavoitteita ja määritellä toimenpiteitä elinympäristön laadun parantamiseksi arkkitehtuurin avulla. Ohjelma on asiantuntijoiden näkemys, jota voidaan käyttää tukena poliittisissa päätöksenteossa.

Ensimmäinen valtakunnallinen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma valmistui vuonna 1998, eikä sitä ole sen jälkeen päivitetty. Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä ympäristöministeriön asettama Apoli-työryhmä on valmistellut uutta ohjelmaa

apoli2020

jo vuoden päivät, ja työryhmän toimikauden on määrä päättyä syksyllä. Archinfo toimii Apoli-työn sihteeristönä.

Työpajoissa on pyritty keräämään valmistelutyöhön lisää syvyyttä ja näkökulmia alan toimijoilta. Aiemmin talven ja kevään aikana työpajoja on järjestetty ilmastonmuutoksesta, elämisen murroksesta ja kansainvälisyydestä.

Viimeisen työpajan aluksi Oulun yliopiston arkkitehtuurin yksikön johtaja **Janne Pihlajaniemi** herätteli ajatuksia arkkitehtuurikoulutuksesta, ja Arkkitehtuurimuseon yhteistyöpäällikkö **Arja-Liisa Kaasinen** kertoi Museovisio-hankkeesta. Vies-tinnän asiantuntija **Samuli Laita** Sitrasta puolestaan kysyi, miten media voisi kirittää alaa elinikäiseen oppimiseen ja uudistumiseen.

Alan sisäinen keskustelu näkyville valtamediaan

Alustusten jälkeen pienryhmissä käsiteltiin arkkitehtuuri- ja muotoilukasvatusta eri ikäryhmissä, arkkitehtuurin koulutusta ja tutkimusta, kilpailutoimintaa sekä arkkitehtuurikritiikkiä, mediaa ja julkista keskustelua. Olin itse ilmoittautunut mediaryhmään. Muut ryhmän jäsenet olivat pääosin arkkitehtuuri- viestinnän ammattilaisia ja asiantuntijoita.

Työpajan osallistujia oli pyydetty miettimään valmiiksi pienryhmän aihetta, nykytilaa ja tärkeimpiä muutosta ajavia voimia. Alun tilannekatsauksen jälkeen siirryttiin määrittelemään tavoitteita ja toimenpiteitä, joita kaivattaisiin käsiteltävän osa-alueen kehittämiseksi tulevaisuudessa.

Ryhmässäni pidettiin myönteisenä arkkitehtuuria koskevan julkisen keskustelun vilkastumista ja lisääntyntä mielenkiintoa rakennettua ympäristöä kohtaan. Keskustelun lokeroituminen sekä jyrkät vastakkainasettelut ammattilaisten ja ei-ammattilaisten välillä koettiin kuitenkin ongelmallisiksi.

Ratkaisuiksi kaivattiin muun muassa enemmän arkkitehtien puheenvuoroja julkiseen keskusteluun, enemmän asiantuntevia arkkitehtuuritoimittajia, uusia arkkitehtuurijournalismin muotoja sekä ammattikunnan sisäisen keskustelun tuomista näkyväksi valtamediaan. Median ansaintalogiikan muutoksen katsottiin edellyttävän, että myös arkkitehtuuriviestinnässä tartutaan entistä hanakammin ajankohtaisiin ilmiöihin.

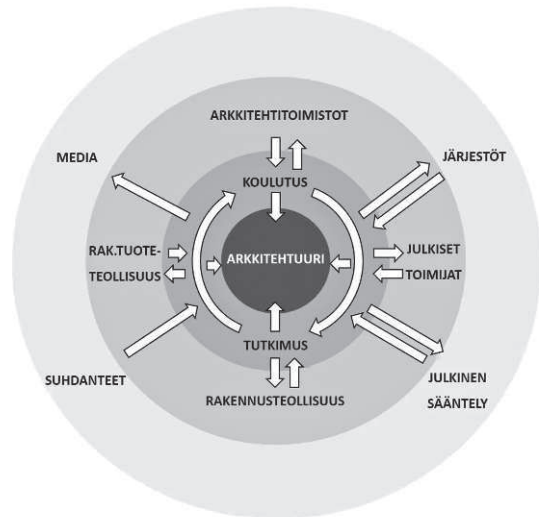
Uudelleenajattelun on oltava jatkuvaa

Työpajojen tarkoitus on tietysti saada osallistujista mahdollisimman paljon irti. Ajatusten pitäisi olla kirkkaita ja selkeästi muotoiltuja, sillä aikaa ei ole käsitteiden avaamiseen. Poikkeusolojen takia käytössä oli virtuaalinen ympäristö, jossa keskustelua käytiin puheenvuorojen aikana myös viestien välityksellä – tällainen on keskittymisen kannalta haastavaa. Onneksi koostetta työpajatyöskentelyn tuloksista pääsi lukemaan ja täydentämään tilaisuuden jälkeen julkaistulle ideaseinälle.

Lopuksi oli mukava kuulla yhteenvedot muiden työpajaryhmien pohdinnasta. Niiden perusteella arkkitehtuuripoliittiselta ohjelmalta sopii odottaa hyvää. Tavoitteena lienee mahdollisimman perusteellinen mutta selkeästi muotoiltu näkemys, joka on päivitetty uudelle vuosikymmenelle. Tästäkin työpajasta saatiin kerättyä kattava sato tavoitteita ja toimenpiteitä valmistelutyön tueksi.

Toki maailman muuttuessa kiihtyvään tahtiin myös uudelleenajattelun on oltava jatkuvaa. Muuten riskinä on, että hyvät ajatukset jäävät sanoiksi, jotka leijuvat vanhoja tottumuksia toistavan käytännön toiminnan yllä.

Ella Müller

” Työpajaryhmien pohdinnan perusteella arkkitehtuuripoliittiselta ohjelmalta sopii odottaa hyvää.

Apoli2020 – aikataulu pitää

Apoli2020-työssä on meneillään kiinnostava vaihe, kun kaikki työpajoissa tuotettu aineisto on nyt koossa. Ohjelmaehdotuksen tavoitteita ja runsaita toimenpide-ehdotuksia kiteytetään, siirrellään eri aihealueiden alle ja toimitetaan.

Ministeriöiden asettaman työryhmän toimikausi päättyy 31.10.2020. Koronapandemian aiheuttamista erityisjärjestelyistä huolimatta tavoitteena on, että ohjelmaehdotuksen sisältö on valmiina alkuperäisessä aikataulussa, lokakuun loppuun mennessä. Sen jälkeen raportti tuotetaan valmiiksi julkaisuksi, joka on tarkoitus luovuttaa ministereille loppuvuodesta.

Perriand vuonna 1981. Alla Aiguille Grive -residenssi (1986–1989).

KUVAT: PERNETTE PERRIAND-BARSAC / ARCHIVES CHARLOTTE PERRIAND

ARVIOT

Loistava ja energinen Charlotte Perriand

Viime vuosisadan sankariarkkitehtikulttuurissa miestekijöiden varjoon jäänyt – tai jätetty – mestaritar loistaa kattavassa kirjasarjassa.

Ranskalainen Charlotte Perriand (1903–1999) teki noin seitsemän vuosikymmentä kestäneen aktiivisen uran arkkitehtina ja muotoilijana, vaikka ei ollutkaan saanut virallista arkkitehtikoulutusta. Hänet tunnetaan ennen kaikkea yhteistyöstään **Le Corbusierin** kanssa. Tämän tiedettiin suhtautuneen naiseen perin yliollakaisesti, vaikka tunnistikin heidän lahjakkuutensa. Aikanaan intensiivisesti toimineen kolmen hengen työryhmän yhtenä jäsenenä oli **Pierre Jeanneret** – hänenkin nimensä on kadonnut historiaa uudelleen kerrottaessa.

Perriandin kuolemasta tuli viime vuonna kuluneeksi kaksikymmentä vuotta. Pariisin La Fondation Louis Vuitton järjesti sen kunniaksi suuren näyttelyn ja useita asiantuntijatapaamisia. Näyttelyyn toteutettiin jopa pieni veden äärelle tarkoitettu lomarakennus. Nauhoitteet löytyvät säätiön verkkosivuilta.

Hiljattain on ilmestynyt myös järkälemäinen kuvitettu monografia *Charlotte Perriand – Complete Works*. Kirjasarjan neljä osaa on jaoteltu vuosilukujen mukaan. Tekijänä on lukuisista elokuvistaankin tunnettu asiantuntija **Jacques Barsac**.

Sarjan uusin teos keskittyy Perriandin kolmeen viimeiseen mutta hämmästyttävän työntäyteiseen vuosikymmeneen. Lukeminen vaatii sekä istumalihaksia, tukevan pöydän, suunnattavan lukuvalon että aikaa: vaikka kuvitus on runsas ja monipuolinen, on tekstiäkin muutaman sadan sivun verran.

Perriand on jäänyt kuuluisammaksi rakennetun Le Corbusierin varjoon muun muassa luonnon kanssa harmoniassa olevan ja luonnonvaroja säästävän arkkitehtuurin oivaltajana ja edelläkävijänä sekä muotoilijana ja tuotekehittelijänä, joten oman sivistyksen aukkoja täytyy kesken lukemisen sännätä välillä paikkaamaan internetistä. Siten selviää esimerkiksi, että paikka nimeltä Les Arcs sijaitsee Ranskan parhaissa laskettelu-

maisemissa ja että siellä on jopa mahdollista majoittua suhteellisen alkuperäisinä säilytetyissä, Perriandin omintakeista kädenjälkeä edustavissa hotellihuoneissa.

Les Arcs – enemmän kuin hiihtokeskus

Neljäs kirja keskittyykin Perriandin *magnum opukseen* eli kolmessa vaiheessa ja muutaman sadan metrin korkeuskäyrien päähän toisistaan rakentuneisiin hiihto- ja lomakeskuksiin. Työ vei kaikkineen pari vuosikymmentä. Lomakeskukset ovat nimittäin Arc 1600, Arc 1800 ja Arc 2000.

Kirja kertoo seikkaperäisesti niistä ihmisistä ja suunnittelijaryhmistä, jotka tarvittiin suunnittelemaan tuhansien ihmisten lomailupaikoiksi tarkoitettuja keskuksia ja niiden majoitustiloja ja palveluja. Tinkimättömällä sosiaalisella omallatunolla varustettu Perriand otti asiakseen luoda toimivia kehyksiä ranskalaisille, jotka lakisääteisten lomien vuoksi alkoivat päästä nauttimaan maansa ihanuuksista. Mukana oli myös ajatus yksityisautoista vapaasta ympäristöstä.

Perriand oli kiipeillyt vuorilla ja hallitsi laskettelun. Vuoristo-oloissa hän oli sisäistänyt tarpeen tehdä pienimmistäkin tiloista toimivia. Kirjan Les Arcs -kokonaisuus käsittääkin monia piirroksia ja valokuvamateriaalia tilaekonomialtaan nerokkaista ja mahdollisimman miellyttävistä majoitusyksiköistä. Niissä on sekä kotoisuutta että käytännön toimivuutta – ja mahdollisuus nauttia huoneista ja niiden parvekkeilta avautuvista huikaisevista maisemista.

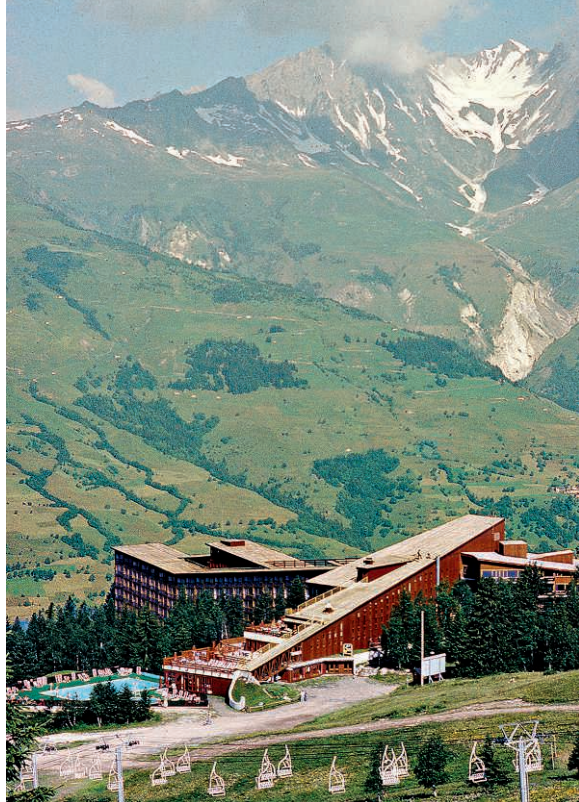
Asumisen käytännöllisyys ja kauneus

Kirjan lopussa on upea kokonaisuus asumisesta. Perriand itse asui Pariisin kattojen yllä suhteellisen pienessä asunnossa, joka oli huolella mietitty hänen ja läheisten ystävien tarpeisiin. Yksityiskohdat olivat taitavien puuseppien ja huonekalumestareiden tekemiä.

Korkeassa iässä Perriand ei enää pystynyt montaa kertaa päivässä kipuamaan hauskoja sulavalinjaisia kierreportaita yläkertaan ja terassille. Tarvittiin lisätilaa samassa tasossa. Perriandin viimeiseksi suunnittelema oman kodin ”lisäys” on valokuvattu kirjaan kauniisti, kuvaajana tytär **Pernette Perriand**.

Kirjassa on mukana myös Perriandin 90-vuotiaana ideoima ja suunnittelema mestarillinen teehuone keveästi ripustettuihin vihreine kangaskattoineen. Se toteutettiin vuonna 1993 pariaksi viikoksi Pariisiin Unesco-esplanadille ja myöhemmin bambupöheikköön Anduzeen. Ihanuus ei ole säilynyt kuin piirroksina ja valokuvina.

Kirjassa tulee erinomaisen hyvin esille Perriandin kyky suunnitella kaunista ja toimivaa myös rajallisiin neliöihin, niin hiihtokeskuksen hotelleissa kuin yksityisasunnoissa. Muistaakamme hänen roolinsa nykyaikaisten keittiöiden suunnitte-

CATHERINE TAILLEFER

Hôtel du Golf, Arc 1800 -lomakeskus (1970–1974).

”

Kirjassa tulee erinomaisen hyvin esille Perriandin kyky suunnitella kaunista ja toimivaa myös rajallisiin neliöihin.

lijana, mistä oli esimerkkinä jo Unité d’habitationin oleskelutiloihin puoliksi avautuva, toimiva ja ergonominen keittiö.

Teossarjan kukin osa maksaa reippaat sata euroa. Suosittelem silti sarjaa entusiasteille kotikirjastoon sekä ehdottomasti ainakin Arkkitehtuurimuseon kirjastoon.

Tarja Nurmi

Jacques Barsac: *Charlotte Perriand – Complete Works*.
Volume 1: 1903–1940. / Volume 2: 1940–1955. / Volume 3: 1956–1968. / Volume 4: 1968–1999.
Scheidegger & Spiess 2014–2019.

CHARLOTTE PERRIAND

COMPLETE WORKS VOLUME 4: 1968–1999 JACQUES BARSAC

Kuinka käy kaupungin?

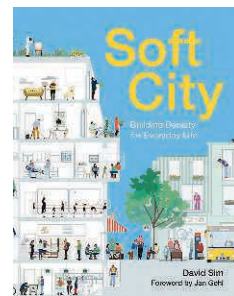
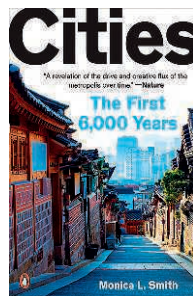
Kun suurkaupungit ovat tänä keväänä olleet epidemiakeskuksia, herää väistämättä kysymys, pysähtyykö kaupungistuminen. Kolme teosta avaa näkymiä kaupunkikehityksen historiaan, 2000-luvun hypetykseen ja uusiin tulevaisuuden näkymiin.

” Kaupunki edellyttää työnjakoa, mutta ei luokkajakoa.

Portaikon yksityiskohtia Lloyd'sin pääkonttorilla.

ROGERS STIRK HARBOUR + PARTNERS

Arkeologi, antropologi, professori **Monica L. Smith** käy kirjassaan *Cities* läpi kaupunkilaitoksen historian, joka verrattuna ihmisrodun ikään on nuori, vain 6 000 vuotta. Ensimmäisten kaupunkimaisten yhteisöjen synty Eufraat- ja Tigrisjokien laaksoihin sekä Anatoliaan perustui ylijäämään, jota muodostui sen jälkeen, kun elämisen välttämättömyys oli turvattu. Smith korostaa keskiluokan ratkaisevaa roolia: ilman keskiluokkaa ei kaupungille ominaisten yhteisten rakennusten ja infrastruktuurin luominen olisi onnistunut.

Saman ilmiön hän on löytänyt Etelä-Amerikasta inkakulttuurista. Toisistaan täysin tietämättä eri puolille maapalloa rakentui suunnilleen samoihin aikoihin täysin samankaltaisia urbaaneja struktuureita. Seremoniallisten rakennusten vana-vedessä syntyi varastorakennuksia ja pieniä tuotantolaitoksia. Skaalautuva ja työnjakoon perustuva talous toi uusia mahdollisuuksia hyödyntää raaka-aineita. Jäi vapaa-aikaa, jota varten rakennettiin nykyaikaisten stadionien esikuvia.

Tärkeää oli turvata vedensaanti. Vettä tarvittiin ihmisille, eläimille ja myös viljelyyn. Arkeologit ovat löytäneet paljon todisteita siitä, että pitkään jatkuneet kuivat kaudet tuhosivat kokonaisia sivilisaatioita.

Globaalia speaktaakkeliarkkitehtuuria

Vaikka kaupunkeja on tuhoutunut niin luonnonkatastrofeissa, sodissa kuin talouden hiipuessä, on kaupunkilaitos syntymästään saakka osoittautunut harvinaisen kestäväksi ja uusiutuvaksi, korostaa Monica L. Smith. Myös arkkitehtuurikriitikko **Tom Dyckhoff** käsittelee tavallaan samaa tematiikkaa, kun hän käy läpi omana elinaikanaan tapahtunutta Lontoon muodonmuutosta ja ihmettelee vapaan markkinatalouden luomaa globaalia speaktaakkeliarkkitehtuuria.

Dyckhoff sai ”arkkitehtuuriherätyksensä”, kun hän vuonna 1989 teini-ikäisenä pääsi kummisetänsä avulla tutustumaan kolme vuotta aikaisemmin valmistuneeseen Lloyd'sin pääkonttoriin (Richard Rogers & Partners). Lontoon Cityn finanssi-keskuksen uusi tuleminen ajoittuu vuosikymmeniin, jolloin Lontoo muuttui vinhaa vauhtia teollisuuskaupungista jälkikapitalistisen spekulatiotalouden maamerkiksi. Esimerkiksi

Lontoon telakoilta katosi vuosina 1974–1981 kaksikymmentä-tuhatta työpaikkaa.

Vuolassanainen kirja on tämän RIBAn kunniajäsenyydellä palkitun arkkitehtuurikriitikon jossain määrin tunnustuksellinen teos ja kehityskertomus. Dyckhoff (s. 1970) aloitti uransa **prinssi Charlesin** perustamassa arkkitehtuurijulkaisussa 25-vuotiaana. Sen jälkeen hän on tehnyt uraa yliopisto-opettajana, *The Timesin* ja *The Guardianin* kolumnistina sekä suosittuna radio- ja televisio-ohjelmien toimittajana.

Pehmeämpiä vaihtoehtoja kasvaville kaupungeille

Skotlannista lähtöisin oleva **David Sim** on nykyään **Jan Gehlin** toimiston luova johtaja. Sim toimi seitsemän vuotta Lundin yliopistossa uudistamassa sen arkkitehtuuriopetusta kokonaisvaltaisempaan suuntaan.

Oppikirjaksi hyvin soveltuvassa teoksessaan Sim peräänkuuluttaa sujuvampaa, mukavampaa ja moniulotteisempaa urbaania ympäristöä. Tehokkaamman ja tiiviimmän kaupungin tulee tarjota parempia inhimillisen elämän puitteita lunastaakseen oikeutuksensa. "Soft City" muodostuu ainakin kolmestatoista elementistä, jotka kirjassa määritellään. Ne yhdessä aikaansaavat helppoa, mukavaa ja huolehtivaa jokapäiväistä elämää, joka mahdollistaa niin rauhaa, elämyksiä kuin luottamusta.

Teoksen esipuheessa Jan Gehl kertoo lyhyesti oman tarinansa. Eräiden muiden kanssa Gehl innoittui 1960-luvun puolivälissä, muun muassa **Jane Jacobsin** esikuvaa seuraten, kehittämään Kööpenhaminassa akateemisesti orientoitunutta teoriaa ihmiset huomioivasta kaupunkisuunnittelusta. Tällä Kööpenhaminan koulukunnalla hän näkee olleen ratkaiseva merkitys, kun Kööpenhaminasta kasvoi muutamassa vuosikymmenessä eräs maailman viihtyisimmistä kaupungeista.

Kolme näkökulmaa

Monica L. Smithin teos antaa suhteellisen kompaktissa paketissa perusvastauksia kysymykseen, miksi kaupungistuminen on edennyt niin menestyksekkäästi kuuden vuosituhannen aikana. Hän uskaltaa pohtia myös tulevia vuosituhansia ja sitä, mitä menneestä on syytä oppia. Kolme seikkaa nousee ylitse muiden. Ensinnäkin pitää olla toimiva infrastruktuuri. Toiseksi kaupunki edellyttää työnjakoa, mutta ei luokkakajoa. Kolmas opetus on, että menestyneissä kaupungeissa kulutuksella on tärkeä rooli.

Tom Dyckhoffin teoksen erityisenä ansiona voi pitää osin sisäpiirimäisiä huomioita Lontoon, New Yorkin ja Pariisin 2000-luvun buumista. Nuoruuden ihanteet ovat vaihtuneet moneen kertaan, ja tällä hetkellä Dyckhoff tuntuu liputtavan osallistuvan ja yhteisöllisen arkkitehtuurin nimeen. Ikonisten ja monumentaalisten rakennusten aikakausi oli ja meni.

David Simin teos on systemaattinen ja käytännönläheinen apu suunniteltaessa tiivistä mutta ihmisläheistä urbaniteettia. Runsa kuvamateriaali ja piirroset tekevät siitä mitä mainioimman oppimateriaalin kenelle tahansa urbanismin parissa työskentelevälle. Teos kertoo myös, miten arkkitehtuurin avulla voi vastata ilmastonmuutokseen.

Lauri Jääskeläinen

Monica L. Smith: Cities. The First 6 000 Years. Viking 2019. 293 sivua.

Tom Dyckhoff: The Age of Spectacle. The Rise and Fall of Iconic Architecture. Penguin Random House 2018. 378 sivua.

David Sim: Soft City. Building Density for Everyday Life. Island Press 2019. 235 sivua.

HYGIEENINEN SEKÄ VEDEN- JA KOSTEUDENKESTÄVÄ

Ominaisuuksiltaan ainutlaatuiset LAMI-ovet on kehitetty kokemuksella ja ammattitaidolla tiloihin, joissa vaaditaan veden- ja kosteudenkestävyyttä sekä hygieenisyyttä. Tuotevalikoimamme sisältää hygieenisten käynti-, heiluri ja liukuovien lisäksi myös hygieeniset äänieristys-, palo- ja röntgenovet.

Tutustu LAMI-ovien valikoimaan: WWW.LAMIDOORS.COM

MUOVILAMI OY – Hygieenisia LAMI-ovia yli 50 vuoden kokemuksella ja ammattitaidolla

Arkkiterrierin uusin

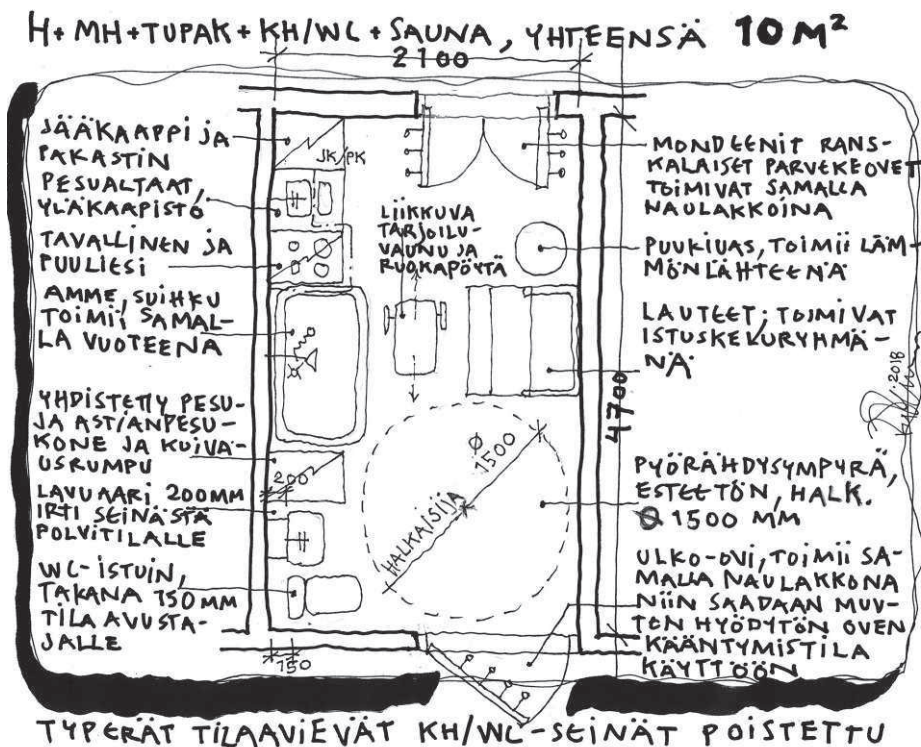
Kari Kuosma – omasta mielestään suomalaisen arkkitehtuurin hovinarri – irvailee uusimmassa pilakuvakirjassaan.

Suomessa on siellä täällä oltu viime vuosina sitä mieltä, että asiantuntevaa arkkitehtuurikritiikkiä ja -journalismia on tarpeeseen nähden aivan liian vähän. Sivuaäniäkin on, sillä toisten mielestä täytyy ennen kaikkea kertoa vain kaikesta myönteisestä. Maa ei arkkitehtuurin eikä asuntorakentamisen suhteen kuitenkaan makaa kovin kauniissa asennossa, eikä nappisuoritusten varjoon ja käsittelemättä saisi jättää asioita, käytäntöjä tai asenteita, joissa olisi paljon korjaamista.

Yksi, joka ei tyydy hymistelemään, on tykätty ja vihattu ihmisterrieri ja pilakuvantekijä **Kari Kuosma**, itsekin arkkitehti. Mies tekee toki muitakin kuin ärhäkästi vahtii arkkitehtikun-

nan ylilyöntejä. Hänen toimistonsa on viime aikoina suunnitellut muun muassa mielenkiintoisen viinitarhaan liittyvän ja seudun perinnettä ymmärtävän kokonaisuuden Italian kukkuloille sekä kerta kaikkiaan elegantin ja omanlaistaan ajattomuutta edustavan tiilijulkisivuisen paritalon. Hän on kunnostautunut myös taitavana näyttelyjen tekijänä, ja tunnustuksiaakin on tullut.

Kari K. Kuosma:
Arkkitehtuurin uudet vaattees.
Aviador 2019. 160 sivua.

Siinä ohessa Kuosma on ehtinyt käyttää lahjojaan ja energiaansa arkkitehtuurin kustannuksella pilailuun ja irvailuun. Hän on eräänlainen arkkitehtuurin sit-down-koomikko, sieltä räväkämästä päästä. Viimeksi hän on tuoretta Katajanokan toimisto-hotellirakennuksen kutsukilpailua irvailakseen kovanut omista arkistoistaan esille kymmenisen vuoden takaisen kuvansa. Se esittää tulevan toimistotalon paikalle sommiteltua massiivista lautakasaa, jonka päällä lukee G-alkuisen museorakennuksen nimi.

Nyt ei kuitenkaan tarvitse pyytää lupaa arkistoihin tutustumiseen; Kuosma on viime vuoden lopulla saattanut maailmalle jo neljännen pilakuvakirjansa *Arkkitehtuurin uudet vaatteet*. Tämäkään ei miehelle riitä, sillä nyt keväällä ilmestyi myös kirjan kansainvälinen, englanninkielinen versio.

Ainahan pieni herättely on paikallaan

Esipuheen kirjaan on kirjoittanut **Roger Connah**, mutta muut tekstit ovat Kuosman omasta irvimustekynästä. Moni kollega taatusti narkävyöity ammattikuntaa ja modernismia tai nyky-arkkitehtuurin kummallisuuksia arvostelevista lausahdelmistä. Narkävyöitykseen ihan rauhassa, sillä Kuosma käy välillä kuumana eikä aivan kaikki ole pilkun päälle johdonmukaista. Kun sanoo paljon ja piirtää paljon ja sähkökästi, mukaan tulee kai-

” Kun sanoo paljon ja piirtää paljon ja sähkökästi, mukaan tulee kaikenlaista.

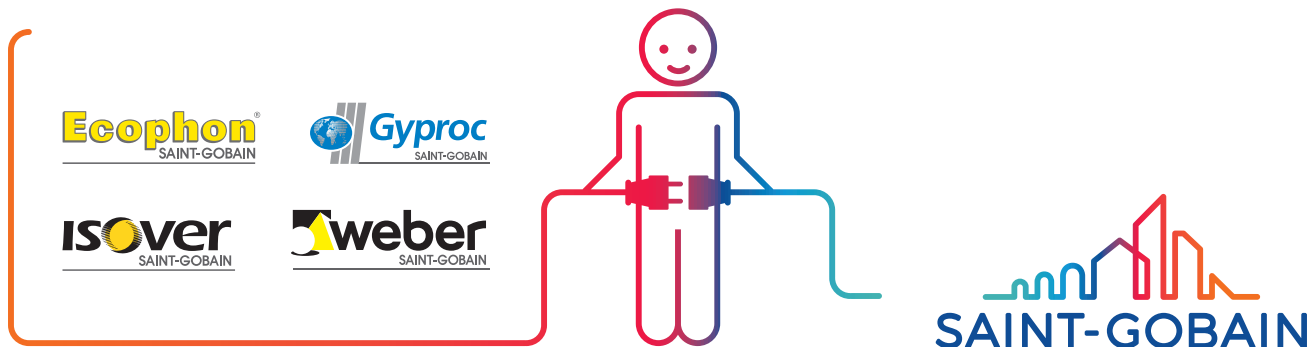
kenlaista. Pääasia, että kuorrutuksena on paljon hauskaa.

Kuosman tekstit ovat lennokkaita ja valtaosin tiukkaa asiaa. Mukana on käytännöllisiä havaintoja ja hyödyllistä opetusta. Pikkuisen vähemmän voisi toki paasata tämän päivän arkkitehtuuria vastaan. Toisaalta ainahan pieni herättely on paikallaan. Kuosma ampuu kovilla pienen maan arkkitehtikunnan usein liian kontrollinhaluisia sisäpiirejä kohti.

Kuvista osa aukeaa heti ja osa vasta parin sekunnin päästä.

Oma näkemykseni elämästä on, että ellei sateisimpanakaan päivän printterin tai pesukoneen hajottua ja koiran tai lapsen oksennettua virkajalkineille välillä pääse ulvonaumaamaan, on elämässään tehnyt huonoja valintoja. Tai sitten voi aivan omaksi vahingokseen olla tompeli tosikko. Kuosman kirja – oli se sitten perushärmäksi tai englanniksi – tarjoaa nau-ruille useita ja jopa äänekkäitä mahdollisuuksia.

Tarja Nurmi

Autamme rakentamaan erinomaisia elinympäristöjä ja parantamaan elämänlaatua.

ALVAR AALTO -SÄÄTIÖ / KARI HAKLI

Alvar Aallon suunnittelema ostoskeskus valmistui vuonna 1961.

Otaniemen ostoskeskuksen uusi vaihe

Hieman uinunut ostoskeskus herää peruskorjauksen mukana sekä hyvässä että pahassa Otaniemen uuteen, alkuperäisestä kasvaneeseen vaiheeseen.

Otaniemen entisen kartanon maille kohosi 1960-luvun kuluessa ajanmukainen **Alvar Aallon** suunnittelema Teknillisen korkeakoulun kampus. Ostoskeskuksen sijoitus hieman erilleen varsinaisista korkeakoulun rakennuksista, kartanolle johtaneen puukujan reunalle esiintyi jo vuoden 1949 arkkitehtuurikilpailun ehdotuksessa.

Ostoskeskus oli ajankohtainen rakennustyyppi jälleenrakennuksen imussa kasvavissa lähiöissä. Otaniemen ostoskeskus, eli ensimmäisen vaiheen pääpiirustuksissa ”Otaniemen pankkitaloksi” nimetty rakennus, valmistui vuonna 1961, ja sitä jatkettiin alkuperäisen idean mukaisesti vuosikymmenen lopulla. Aallon ratkaisu sijoittui huolellisesti mietittyä rinteeseen siten, että liiketilojen näyteikkunat ja leimaa-antava arkadi avautuivat iltapäivän auringon ja puukujan suuntaan. Huoltoliikenne sijoittui ylärinteen puolelle suojaamaan notkelmaan. Kokonaisuus täydentyi vielä **Elissa Aallon** johdolla rakennetulla laajennuksella vuonna 1985.

HELIFOTO

Ostoskeskus ennen peruskorjausta.

”Ostoskeskuksen modernistista avointen näyteikkunoiden tunnelmaa saadaan palautettua.

Varhaisia ostoskeskuksen palveluja olivat pankki, posti, kampaamo, ruokakauppa, pesula ja apteekki. Monien muiden ostareiden tapaan myös Otaniemessä toiminnot vaihtuivat ja rakennusta muokattiin varsinkin sisältä kulloistenkin tarpeiden mukaisesti. Keskeiset ulkoarkkitehtuurin ominaisuudet kuitenkin säilyivät, vaikka monenlaiset teippaukset peittivät näyteikkunoita ja ylläpidon satunnaisuus alkoi näkyä.

Lisähaasteen kokonaisuuden hoitoon toi omistuksen hajaantuminen useille tahoille, joilla kaikilla oli omat tavoitteensa liiketilojen suhteen. Vuosikymmenen kuluessa useita ehostuksia aloiteltiin ja suunnitelmistakin lausuttiin sekä Museovirastossa että Alvar Aalto -säätiössä, mutta useimmat hankkeet jäivät toteuttamatta. Samalla myös taloteknisten järjestelmien ja julkisivujen peruskorjaukset lykkääntyivät.

Otaniemen viimeaikaisen historian kaksi virstanpöydästä, eli korkeakoulun toimintojen laajentuminen Aalto-yliopistona ja länsimetron valmistuminen, siirsi ostoskeskuksenkin seuraavaan vaiheeseensa. Aalto-yliopistokiinteistöt hankki rakennuksen, ja vanhemman osan ensimmäinen varsinainen peruskorjaus käynnistyi Arkkitehtit Q4:n **Marja Törmälän** ja **Ari Mäki-Marttusen** johdolla.

Peruskorjaus tulee tarpeeseen. Ostoskeskuksen modernistista avointen näyteikkunoiden tunnelmaa saadaan palautettua. Suurissa peruskorjauksissa alkuperäistä materiaalia myös menetetään, mutta tällä kertaa kuitenkin varsin maltillisesti. Ikkunoiden kunnostusten yhteydessä tehdään toiminnallisia parannuksia ja yksittäisiä ovia ja ikkunoita uusitaan. Tarkasti vaalittavan laajan katon suojaan, Dipolin suunnalta ja ilmeikkäästä porashuoneesta kuljettavaan yläkerrokseen luodaan mahdollisuuksia uudenaikaisille käytöille ja ilmanvaihdon nykyaikaisille ratkaisuille. Meneillään olevassa työssä ostoskeskuksen edustaa kivetään aiempaa laajemmin. Aivan Aallon vanhojen luonnosten mittaista, koivukujalle asti ulottuvaa jalankulkijoiden edusta-aukiota ei toteuteta, vaan sekä huoltoliikenteelle että asiakaspysäköinnille tarvitaan vielä tilaa.

Ostarin tontinrajojen ulkopuolella olevan grillin, **Matti Suurosen** suunnitteleman valmisrakenteisen Kioski CF-10:n tulevaisuuden turvaaminen voisi olla seuraava askel Otaniemen kaupallisten palveluiden muutosten jatkumossa.

Jonas Malmberg

Kirjoittaja on arkkitehti ja taidehistorioitsija

Alvar Aalto -säätiössä.

”**Toivomme, että kaikki kollegamme lähtevät mukaan ja allekirjoittavat julistuksen.**
– **Meri Wiikinkoski,**
Vapaa-kollektiivi

Suomi mukaan Architects Declare -ilmastojulistukseen

Julistuksen on kesäkuun alkuun mennessä allekirjoittanut yli 80 suomalaista arkkitehtitoimistoa.

Britanniasta alkanut Architects Declare -julistus on vuodessa kasvanut globaaliksi liikkeeksi; Suomi on 21. mukaan liittynyt maa. Arkkitehtitoimistoista liikkeelle lähtenyt julistus on laajentunut koskemaan koko rakennusalaan. Julistuksessa sitoudutaan muun muassa lisäämään ilmastotietoisuutta arkkitehtitoimistojen asiakkaiden ja muiden rakennusalan toimijoiden keskuudessa sekä arvioimaan uusia hankkeita ilmastovaikutusten näkökulmasta.

Architects Declare -liike vaatii kaikilta rakennusalan toimijoilta perusteellista ajattelutavan muutosta, jotta yhteiskunnan tarpeisiin voidaan vastata ylittämättä maapallon ekologista kantokykyä. Muutos on käynnistettävä nyt.

– Rakennusalaan vaikuttaa useita, yksittäisiä arkkitehtitoimistoja suurempia voimia, mutta ajattelutavan muutos voi lähteä meistä arkkitehteistä. Me pystymme levittämään tietoa ja käymään keskustelua rakennusten tilaajien kanssa, ja suunnittelutyössä meidän valinnoillamme on vaikutusta. Muutokseen tarvittava tutkimustieto ja tekniikka ovat jo olemassa, mutta tähän saakka yhteinen tahtotila on puuttunut. Toivomme, että kaikki kollegamme lähtevät mukaan ja allekirjoittavat julistuksen, sanoo **Meri Wiikinkoski** Vapaa-kollektiivista, joka on yksi Suomen julistuksen perustaja-allekirjoittajista.

Suomen julistuksen takana on joukko aktiivisia, ympäristötietoisia arkkitehtitoimistoja. Toimintaa tukevat myös Arkkitehtitoimistojen liitto ATL, Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo, Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ja Suomen maisema-arkkitehtiliitto MARK.

Lisätietoa: fi.architectsdeclare.com

Pienet muutokset eivät enää riitä

Vaikka Arkkitehtipäivät jouduttiin perumaan, Sofie Pelsmakersin ajatuksia kestävästä asumisesta saatiin kuulla SAFAn verkkoluentosarjassa.

Tämän vuoden Arkkitehtipäivien oli määrä pureutua arkkitehtuurin tulevaisuuteen digitaalisten työkalujen, asumisen muutostrendien ja kestävästä kehityksen näkökulmista. Yhdeksi puhujista oli kiinnitetty kestävästä asutusuunnittelun asiantuntija, arkkitehti **Sofie Pelsmakers**. Pelsmakers piti SAFAn verkkoluentosarjassa *Aiming for sustainable tomorrow* kolme miniluentoa, joista ensimmäiset kaksi julkaistiin nauhoitteina ja viimeinen after work -tilaisuus järjestettiin live-lähetyksenä.

Luennoissa Pelsmakers pureutui asutusuunnittelun nykytilaan ja etsi ratkaisuja ongelmakohtiin. Hän tiivisti huomionsa kolmeen avainasiaan: ilmastovaikutukset, kokonaisvaltaisen suunnittelun puute sekä suunnitelmien käytännön toimivuus.

Suomessa on asetettu kunnianhimoinen tavoite saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Rakentamisessa tähän pääsemiseksi tarvitaan merkittävää uudelleenajattelua – pelkät pienet muutokset eivät enää riitä. ”Kyse ei ole enää pelkästä ilmastomuutoksen torjumisesta vaan myös muutokseen sopeutumisesta, sillä elämme jo muuttuneessa ilmastossa”, Pelsmakers huomautti. Rakennukset ovat olemassa pitkään, eli on riski, että kestävämmillä ratkaisuilla lukitaan ongelmia tuleviksi vuosikymmeniksi.

Pelsmakers kaipasi suunnittelijoilta kokonaisvaltaisempaa otetta asumisen laatuun ja elämänlaatuun. Ilmastomuutoksen lisäksi ihmiskunta kohtaa lukuisia muita haasteita sosiaalisesta eriarvoistumisesta resurssien riittämättömyyteen. Liian usein tartutaan yhteen ongelmaan ja sivuutetaan toinen. Esimerkiksi jos kasvatetaan rakennuksien runkosyvyyksiä tiivistämistarkoituksessa, pimenävät asunnot ovat entistä enemmän keinovalon varassa. Yhteen suuntaan avautuvissa asunnoissa on riski ylikuumenemiseen, josta seuraa terveysongelmia etenkin iäkkäille asukkailla. Suunnitteluvaihtojen kokonaisvaikutukset tulee pystyä tunnistamaan, ja kaikilla eri osaluilla on pidettävä korkeat standardit.

” Elämme jo muuttuneessa ilmastossa.
– Sofie Pelsmakers

Jokainen voi olla osa ratkaisua

Eurooppalaisten arkkitehtijärjestöjen yhteenliittymän ACE:n raportin (2018) mukaan vain 6 prosenttia suomalaisista arkkitehteistä kertoi tehneensä jatkoseurantaa rakennusten valmistumisen jälkeen. Tällöin on mahdotonta tietää, toimivatko suunnitteluratkaisut todellisuudessa tarkoitetulla tavalla. Rakennuksen toimivuus selviää vasta käytössä, ja siksi seurantatutkimusta pitäisi pyrkiä tekemään kaikissa hankkeissa.

Luentosarjan toisessa osassa esiteltiin joitakin esimerkkiprojekteja, joissa on paitsi tartuttu kunnianhimoisesti haasteisiin myös pyritty oppimaan virheistä. Pelsmakersin mukaan esimerkit osoittavat, ettei kestävästä rakentamisesta tarvitse olla erityisen kallista eikä kestävyys välttämättä ole pois rakennuksen estetiikasta.

Lopuksi Pelsmakers pohti kollegansa **Katja Maununahon** kanssa, minkä kaiken pitäisi muuttua, jotta haasteisiin pystyttäisiin vastaamaan nykyistä paremmin. Arkkitehdit ovat selvästi osa ongelmaa, ja ammattikunnan olisi syytä olla myös osa ratkaisua.

Pelsmakers peräänkuulutti kokonaisvaltaista muutosta suunnittelutavassa. Jo koulutuksessa totutaan lineaariseen suunnitteluprosessiin, jossa opiskelijan kannattaa aikataulupaineessa tarttua ensimmäiseen varteenotettavaan ideaan viedäkseen sen kunnialla loppuun. Tässä prosessissa ilmastovaikutusten pohdinta tulee liian usein kysymykseen vasta suunnittelun loppuvaiheessa. Tulevaisuudessa kestävyys pitäisi olla lähtökohta, johon koko suunnitelma perustuu. Prosessissa tulisi olla myös tilaisuuksia uudelleenarvioida suunnitelmia ja palata taaksepäin.

Pelsmakers huomautti, että joskus ratkaisuna on tunnutta pitävän sitä, että arkkitehdeille sysätään entistä enemmän tietoa omaksuttavaksi. Ihminen (myös arkkitehti) on kuitenkin rajallinen, eikä kenenkään ole tarkoituksenmukaista yrittää osata kaikkea. Sen sijaan jakamalla taakkaa muiden alojen asiantuntijoiden kanssa, erikoistumalla ja valitsemalla sen tehtävän, jossa kokee voivansa parhaiten vaikuttaa, jokainen voi olla osa ratkaisua. Parhaassa tapauksessa tämä on myös innostavaa.

Ella Müller

Alvar Aalto -museo avautuu poikkeusjärjestelyin

Kesäkauden päänäyttely syvenyy Aallon tuotantoon maisema-arkkitehtuurin näkökulmasta.

Jyväskylän Alvar Aalto -museo seuraa koronatilanteen kehitystä ja tiedottaa verkkosivuillaan mahdollisista muutoksista. Museossa on huolehdittu asiakasturvallisuudesta monin eri toimenpitein, ja kävijät saavat lisäohjeistusta museovierailun sujumiseen paikan päällä. Sisään otetaan valtioneuvoston linjauksen mukaisesti enintään 50 henkilöä kerrallaan, ja asiakkaita ohjeistetaan muun muassa noudattamaan hyvää käsihygieniää sekä huolehtimaan riittävästä etäisyydestä muihin museokävijöihin.

Museo on avoinna tiistaista sunnuntaihin kello 11–18. Pääsylippu on suositeltavaa ostaa etukäteen museon verkkokaupasta. Myös museon Café Alvar avaa ovensa asiakkaille kesäksi erityisjärjestelyillä. Jyväskylässä sijaitseva Muuratsalon koetalo sekä Helsingin Munkkiniemessä sijaitsevat Alvar Aallon kotitalo ja Alvar Aallon ateljee ovat nekin avoinna tänä kesänä.

Aalto raivasi tietä ekologiselle ajattelulle

Museon tämän vuoden päänäyttely *Alvar Aallon jalostettu maisema* pohtii arkkitehtuurin yhteyttä ympäröivään maisemaan ja luontoon. **Alvar Aallon** (1898–1976) tuotannon luontoyhteys on usein toistuva teema, mutta rakennuksia on tutkittu maisema-arkkitehtuurin näkökulmasta vielä varsin vähän. Näyttely on esillä 25.10. saakka, ja oheisohjelmaa on tarjolla yleisölle kesän ja syksyn aikana.

Maisema oli Alvar Aallolle olennainen osa arkkitehtuuria. Näyttely kertoo Aallon suunnittelutyöhön vaikuttaneista tekijöistä ja hänen tavastaan muotoilla maisemaa pienimittakaavaisesta puutarhataiteesta suuremman mittakaavan maisemasuunnitteluun.

Aalto tutki niin suomalaista metsää, talonpoikaista arkkitehtuuria kuin Välimeren alueen rinneviljelmää ja antiikin raunioita. Hän puolusti kaupunkien viherverkostoja ja elävän luonnon läsnäoloa rakennetussa ympäristössä. Aallon opit ovat sovellettavissa maisemasuunnitteluun edelleen.

”Keskustelu luonnon roolista kaupungissa on erityisen ajankohtainen juuri nyt, kun ympäristö muuttuu vauhdilla ja kaupunkikeskustoja tiivistetään”, kertoo näyttelyn kuraattori, taidehistorioitsija **Teija Isohauta**.

Näyttelykonseptin on luonut professori emeritus **Tom Simons**. Näyttely on tehty yhteistyössä Alvar Aalto -säätiön ja Arkkitehtuurimuseon kanssa.

Kansaneläkelaitos (1953–1956), Helsinki.

Paimion parantola (1929–1933).

”Aallon opit ovat sovellettavissa maisemasuunnitteluun edelleen.

Maison Louis Carré (1956–1959, 1961–1963), Bazoches-sur-Guyonne, Ranska.

Venetsian arkkitehtuuribiennaali siirtyy ensi vuoteen

Hashim Sarkisin kuratoima arkkitehtuuribiennaali ***How will we live together?*** järjestetään Venetsiassa 22.5.–21.11.2021. Taidebiennaali siirtyy vuoteen 2022.

Biennaaliorganisaatio on todennut, että maailmalla vallitsevan poikkeustilanteen vuoksi monitahoista, maailmanlaajuisista näyttelyä ei voida toteuttaa suunnitellussa aikataulussa. Avajaiset siirrettiin jo aiemmin toukokuusta elokuun 2020 loppuun, mutta käynnissä oleva hätätila vaikeuttaa teosten toteuttamista, kuljettamista ja pystyttämistä, mikä puolestaan vaikuttaisi biennaalin laatuun.

”Viime päivät ovat selkiyttäneet kuvaa tämänhetkisestä tilanteesta. Olen saanut paljon viestejä, joissa biennaalia on pyydetty siirtämään. Kunnioittaen kaikkea näyttelyiden eteen tehtyä työtä ja investointeja sekä ottaen huomioon vaikeudet, joita järjestäjät ovat kohdanneet – kuten rahtien epävarmuuden, matkustusrajoitukset ja koronaviruksen edellyttämät suojaustoimenpiteet – olemme päättäneet kuunnella enemmistön vaatimuksia ja siirtää arkkitehtuuribiennaalin myöhempään ajankohtaan”, sanoo biennaaliorganisaation presidentti **Roberto Cicutto**.

Arkkitehtuuribiennaalin kuraattori **Hashim Sarkis** kertoo osallistujien sitkeyden liikuttaneen häntä:

”Toivon, että uusi avaamisajankohta antaa kaikille mahdollisuuden vetää henkeä ja saattaa sitten työnsä loppuun siinä aikataulussa ja sillä voimalla, jonka työ todella ansaitsee. Me emme suunnitelleet tätä näin. Esittämäni kysymystä *How will we live together?* tai moninaisia tapoja vastata siihen ei suunniteltu tätä kriisiä ajatellen. Mutta tässä me kuitenkin olemme.”

”Olemme tavallaan myös onnekkaita, koska meillä on nyt valmiudet ottaa kriisin välittömät ja pidemmän aikavälin vaikutukset huomioon biennaalissa 2021. Myös teema antaa meille mahdollisuuden reagoida pandemiaan tässä välittömässä hetkessä. Tästä johtuen palaamme Venetsiaan lähikuukausina ja järjestämme kaupungissa arkkitehtuurille omistautuvia tapahtumia.”

Suomi osallistuu 17. arkkitehtuuribiennaaliin Archinfor Suomen paviljonkiin tuottamalla näyttelyllä *New Standards* ja Arkkitehtuurimuseon yhdessä Ruotsin ArkDesin ja Norjan kansallismuseon Pohjoismaiseen paviljonkiin tuottamalla näyttelyllä *What we share*.

KATSAUS 2020

kohteet valittu

NÄYTTELY ARKKITEHTUURIMUSEOSSA
4.9.2020–28.2.2021

ALVAR AALTO -SÄÄTIÖ
ARKKITEHTUURIMUSEO
SUOMEN ARKKITEHTILIITTO SAFA

Kesän kynnyksellä mediassa kirjoitettiin vientituotteeksi kasvaneesta suomalaisesta arkkitehtuurikasvatuksesta, kaavoituksen uudistamisesta, suojellun Kansallisteatterin väliosan purkamisesta ja toimivasta asumisesta.

HELSINGIN SANOMAT 24.5.2020

Kun lapset toivovat kouluihin tasoeroja ja avaria näkymiä, arkkitehti **Pihla Meskanen** kehitti penkkiportaatt.

99 'Lapsilla on yllättävän paljon samoja ajatuksia kuin ammattisuunnittelijoilla. He pitävät kouluissa esimerkiksi luonnonvalosta ja arvioivat valoisuuden lisäävän oppimistuloksia', Meskanen sanoo. 'Monet kertovat hakeutuvansa luokassa ikkunoiden lähelle. Yllättävää on ollut se, että lapset pitävät liiallista värimaailmaa häiritseväenä.' Lisäksi lapset toivovat tasoeroja ja eri puolille avautuvia näkymiä tiloihin. Tämän seurauksena Meskanen ja [Olli] Pursiainen kehittivät 20 vuotta sitten penkkiportaatt, jotka ovatkin yleistyneet uusissa kouluissa."

MAASEUDUN TULEVAISUUS 22.5.2020

Kaavoituksesta yhteiskunnan muutosajuri.

99 Epäselvyys ja kirjavat käytännöt heikentävät kansalaisten yhdenvertaista kohtelua. On syntynyt kunta-, kaupunki- ja seutukohtaisia lain tulkintoja, virastojen omia käytäntöjä ja toimijoiden suullisia sopimuksia, joiden takia järjestelmä on kankea ja pirstaleinen. – – Ympäristöministeriö on määritellyt MRL-uudistuksessa visionsa toimialaa haastavaksi. Nyt tarvitaan ainoastaan rohkeutta muuttaa toimintatapoja, jotka eivät enää vastaa riittävän hyvin nyky maailman tarpeita. Tarvitsemme prosessi uudistuksen, joka johtaa täysimittaiseen modernin, asiakaslähtöisen, selkeän ja yhdenmukaisen järjestelmän käyttöönottoon maankäytön prosesseissa. Mikä kaupunki tai kunta haluaa ottaa uudistuksessa edelläkävijän paikan?" **Panu Lehtovuori** ja **Ari Ahonen** kirjoittavat mielipidekirjoituksessaan.

HELSINGIN SANOMAT 3.6.2020

1950-luvulla rakennettiin kerrostaloasuntoja, jotka soveltuvat täydellisesti etätyöskentelyyn – miksi samanlaisia ei rakenneta enää?

99 Pandemia korostaa asunnon pohjaratkaisun merkitystä – varsinkin tilanteissa, joissa asunto ei ole kovin suuri. Sopivalla pohjalla varustettu pienikin kerrostalon perheasunto on voinut taata kaikille perheenjäsenille oman rauhallisen työtilan. 'Uskon, että korona avaa ihmisten silmät. Nykyisin rakennetaan sinänsä näyttäviä ja komeita asuntoja, joissa on paljon yhteistä, avaraa tilaa. Se tapahtuu kuitenkin monikäyttöisyyden kustannuksella', [Jyrki] **Tarpio** pohtii. – – 'Jos halutaan tehdä monikäyttöisempiä ja useaan ilmansuuntaan avautuvia perheasuntoja, täytyy luopua siitä tehokkuusajattelun osa-alueesta, että yhdelle porrastanteelle pitää saada mahdollisimman paljon asuntoja."

HELSINGIN SANOMAT 30.5.2020

Suojellusta Kansallisteatterista puretaan osa – Arkkitehdit ovat kauhuissaan.

99 Asemakaavalla suojellusta Kansallisteatterin rakennuksesta puretaan 1930-luvulla rakennettu väliosa teatterin peruskorjauksen yhteydessä. Tilalle rakennetaan uusi väliosa, joka laajenee Itäisen ja Läntisen Teatterikujan puoleisiin syvennyksiin. – – 'Koska kyseessä on korkeimmalla luokituksella asemakaavassa suojeltu rakennus, pitäisi toimintatapana olla muutostöiden toteutus nykyisten julkisivujen sisällä. Arkkitehdeillä on nykyisin hyvät valmiudet ratkoa sellaisia tehtäviä, että säilytetään suojeltu rakennus sen sijaan, että se puretaan ja rakennetaan tilalle uusi', sanoo SAFAn varapuheenjohtaja **Harri Hautajärvi**."

Asuntoja ja asuttavuutta koskeva kuluttajavalistus

Arkkitehtiuutisten numerossa 3–4/1967 arkkitehti Kalevi Lankinen kirjoitti asuttavuudesta.

” Entä kuka testaa asuntoja?

Vapailla asuntomarkkinoilla vallitsee tarjonnan runsaus. Suurimpien päivälehtien sunnuntainumerot ovat täynnä mainosta piakkoin valmistuvista uusista asuintaloista. Mainoksissa keuhataan kaunistajaintia, hyvää suunnittelua ja viime aikoina ajankohtaiseksi tullutta hyvää äänenneristystäkin.

Kuinka asunnon tarvitsija pystyy valitsemaan tuosta runsaudesta sopivan asunnon?

Näyttö silloin ja silloin, mainitaan mainoksessa, piirustukset nähtävänä siellä ja siellä. Jos rakennustyömaa on pitkälle edistyneessä vaiheessa tai talo jopa valmis, voi paikalla todeta paljon, ja piirustustenkin lukemiseen harjaantuu, kun monessa paikassa käy katsomassa. Sittenkin voi tapahtua katkeria erehdyksiä; ei tullut kiinnitetyksi huomiota kaikkiin tarpeellisiin seikkoihin, ei ollut myöskään tarkkaa käsitystä siitä, minkälainen asunto olisi perheelle paras.

Puolueettomia tietoja on vaikea saada. Kaikki tiedot tulevat asuntojen myyjiltä. Tosin on myönnettävä, että sekä parhaimmat asunnontuottajat että suurimmat kiinteistönvälittäjät pyrkivät rehelliseen tietojen antamiseen ja hyvään asiakaspalveluun – mutta he ovat kuitenkin myyjiä!

Kun vertaamme asuntoa toiseen, paljon vähempiarvoiseen hyödykkeeseen autoon, niin huomaamme, että sitä koskeva kuluttajavalistus on paljon kehittyneempää. Autoja mainostetaan yhtä komeasti kuin asuntokin, myyjät tarjoavat auliisti tietoja ja koeajoja. Mutta autoista on saatavana myös puolueettomia arvosteluja. Suuri määrä autolehtiä julkaisee koeajostelutuksia, tietoja autojen testauksesta on jopa viikkoja päivälehdistäkin. Televisiossa on moottoriruuu. Kirjoitetaan aiheesta, minkälainen auto sopii kenellekin. Lisäksi on mahdollisuus verrata kotimaisia testejä ulkomaisten moottorilehtien testeihin.

Entä kuka testaa asuntoja? Asuntoasiasta kyllä kirjoitetaan paljon. Lähinnä kirjoitetaan asuntotuotannosta ja suurten kysymysten ratkaisusta. Asuntotuotantoa käsitellään

taloudelliselta ja poliittiselta kannalta; teknillisissä artikkeleissa puhutaan elementtirakentamisesta ja sen ohjelmoinnista, aluerakentamisesta on tullut päivän puheenaihe. [– –]

Mutta millainen on hyvin suunniteltu asunto? Ja jos on kaksi hyvin suunniteltua, samankokoista ja likipitään samanhintaistakin mutta tyypiltään täysin erilaista asuntoa, niin kumpi on parempi juuri minulle?

Kun asuntoja tuotetaan pieninä sarjoina talo kerrallaan rakentaen, voi asuntojen tuottaja ja suunnittelijakin tehdä seuraavassa talossa parannuksia edelliseen verrattuna. Pienissä kohteissa on tulevilla asukkailla mahdollisuus keskusteluun suunnittelijan kanssa. Toivomuksia voidaan ottaa huomioon; toiset toivomukset taas voivat osoittautua virheellisin perustein ajatelluiksi.

Nykyisin on asuntojen rakentaminen muuttumassa yhä enemmän ja enemmän suurteollisuudeksi. Asuntoja tulevat valmistamaan yhä harvemmat suuryrittäjät, jotka rakentavat kerrallaan kokonaisia pieniä kaupunkia. Suunnittelijoiden ja asukkaiden välinen yhteys käy yhä harvinaisemmaksi.

Minkälaisia asuntoja suunnitellaan meille aluerakentamiskohteisiin? Voimmeko mitenkään vaikuttaa niihin?

Nykyisin vapailla asuntomarkkinoilla tarjottavat asunnot seuraavat melko herkästi kysynnän ja tarjonnan lakia. Asuntojen tuottajat pyrkivät valmistamaan sellaisia asuntoja kuin ostajat haluavat – tai millaisia he kuvittelevat ostajan haluavan. Alueittain rakentamisessa tämä joustavuus suunnittelussa on pienempi, ja kysynnän ja tarjonnan lakikaan ei vaikeuta yhtä herkästi silloin, kun asunnot ovat esimerkiksi valtion pitkälle lainoittamia.

Ainoa mahdollisuus vaikuttaa asioihin lienee yleinen keskustelu, julkinen sana. Tulevaisuudessa tarvitsemme entistä kipeämmin asuntoja ja asuttavuutta käsittelevää asiantuntevaa kritiikkiä. Nykyisin on julkinen kritiikki lähes olematon. Ehdotan keskusteltavaksi, kuinka tämä puute olisi yhteisvoimin poistettavissa.

MATTI VATILO

arkkitehti SAFA

”

Rakennetusta
ympäristöstä nähdään,
mitä yhteiskunnassa on
eri aikoina arvostettu.
– Paavo Lipponen
1990-luvulla

AARO TUUKKANEN

Vuosikertani vuoro nostaa juhlamallja.

Mietteitä Tampereen arkkitehtikoulutuksen merkkivuodelta

Olin muutama päivä ennen koronarajoituksia juhlimassa Tampereen 50-vuotiaista arkkitehtikiltaa. Näin jällenpäin tuntuu, että olimme kuin Titanicin tanssilattialla konsanaan. Tietävästi kukaan noin 500 juhla-vieraasta ei sairastunut, joten ”jäävuoreen” ei onneksi törmätty.

Pohdin juhlapuheessani vuoden teemaa yhteisöllisyyttä. Sitä on vaalittu koulussa alusta alkaen, ja se voi uskoakseni hyvin edelleen. Mutkaton vuorovaikutus opiskelijoiden ja henkilöstön kesken ja ennakkoluuloton uteliaisuus yhteiskunnan ilmiöitä kohtaan tuottavat tulosta.

Arkkitehtikoulutus käynnistyi Tampereella syksyllä 1969. Maaliskuun juhlinnan kohde TamArk perustettiin seuraavana keväänä korkeakoulun johdon vastaanhangoitteesta piittaamatta. Vastustuksen syynä oli pyrkimys liittää arkkitehtuuriopetus rakennusinsinööriskoulutuksen kylkeen. Opiskelijat kävivät ensimmäisten professoreidensa **Erkki Helamaan** ja **Helmer Stenrosin** tukena raivokasta taistelua arkkitehtias-

ton itsenäisyydestä, viroista ja toimintarahoista. Se oli avainkokemus osaston yhteisöllisyyden synnystä.

Osasto ei silti käpertynyt sisäänpäin. Oman korkeakoulun lisäksi kumppanuutta rakennettiin Tampereen yliopistoon. Aluetieteen laitoksen kanssa toteutettiin yhteisiä harjoitustöitä, joissa yliopiston pohdiskelevan tutkimusorientaation ja ratkaisulähtöisen arkkitehtisuunnittelutradition välillä joskus kipinöi. Tutkimukseenkin ulottunut yhteistyö säteili myös opetuksen sisältöön ja kannusti opiskelijoita laajentamaan ammattikuvaansa yliopisto-opiskelulla.

Hervantaan muutto oli esillä jo 70-luvun alkuvuosina. Opiskelijat vastustivat ”kaukokampusta” ja esittivät, että Tammerkosken kupeessa sijaitsevasta lakkautetusta Verkatehtaasta olisi tehty korkeakoulun keskustakampus. Niin ei sitten käynyt. Verkatehdas purettiin, ja nyt sen paikalla on hotelli, kaupakeskus ja asuintaloja.

Arkkitehtiosasto onnistui insinööriosastoista poiketen sin-

nittelemään keskustassa 90-luvun puolelle asti. On kiinnostavaa, että Oulussa yliopisto suunnittelee paluuta keskusta- tulevaisuuden vetovoimansa varmistamiseksi. Aalto-yliopistossa toiminnot on keskitetty Otaniemen metroaseman tuntumaan. Tampereellakin joudutaan pohtimaan yliopistofuusion tultua, riittääkö uusi ratikka kuumaan yhteen Hervan- nan ja Tullin kampukset.

Verkatehdas on hyvä esimerkki alkuvuosien opiskelijoiden yhteiskunnallisesta aktiivisuudesta. Se kanavoitui Tammerkos- ken teollisuusmiljööön ja joidenkin muiden merkkirakennus- ten suojelukiistoihin, mutta laajeni pian kaupungin rakennus- liikemyötäisen kaavoituspolitiikan laajempaankin arvoste- luun. Arkkitehtiopiskelijoiden aktiivisuus ärsytti kaupungin johtoa ja johti moneksi vuodeksi jäätäviin suhteisiin osaston ja kaupungin välillä. Nykyään yhteistyö on ymmärtääkseni tiivis- tä ja monipuolista, ja hyvä niin.

Omat opiskeluvuoteni ajoituivat 70-luvulle. On ollut hie- noa huomata, että koulu on osannut päivittää osaamistaan vuosikymmenestä toiseen ja saavuttanut vankan ja samalla omaleimaisen aseman Suomen arkkitehtikoulujen joukossa.

Muutos on ollut Tampereellakin valtava. Opintojen sisältöä on myllerretty. Koulu on kasvanut ja kansainvälistynyt. Kor- keakoulusta tuli yliopisto ja osastoihin perustuva hallintomal- li päättyi. Uudet opiskelijasukupolvet ovat mukautaneet yhteisöllisyytään uuteen aikaan Hervannan kampuksella, ja kumppanuuksia rakennetaan siellä laitosrajojen yli. Uusin vai- he on yliopistofuusio, jossa TTY:stä ja TY:stä leivottiin yhteinen säätiöyliopisto.

Olen joskus leikitellyt ajatuksella, millaista olisi olla arkkitehtiopiskelijana nyt.

Opiskelijayhteisöön kuulumisen ohella yliopistouudistus kuulostaa kiinnostavalta mahdollisuudelta. Se on tuonut opintotarjottimelle periaatteessa kaiken sen, mitä monet meistä 70-luvulla tavoittelivat: mahdollisuuden opiskella monitieteisesti ja moniammatillisesti ja sitä kautta ottaa hal- tuun ammattikuvan muutkin ulottuvuudet kuin rakennusten tai yhdyskuntien suunnittelun fyysisenä ja toiminnallisena haasteena. Opintopisterajat taitavat tosin rajata tosiasiallisia mahdollisuuksia.

Myös menossa oleva yhteiskunnallinen murros kiehtoo. Miten arkkitehtikoulutuksen tuottamalla osaamisella kyetään vastaamaan nyt käsillä oleviin ja näköpiirissä siintäviin yhteis- kunnallisiin ja ympäristöllisiin haasteisiin, joissa neuvottomuus puskee pintaan silloinkin, kun halutaan uskotella tietävää?

Tämä näkyy erityisesti ilmastokysymyksissä. Ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden hätätila ei ole vain luontokysy- mys vaan merkittävä fyysisen suunnitteluun vaikuttava muut- tuja. Viimeistään koronakuukaudet ovat tehneet näkyväksi,

miten tärkeää on turvata yhdyskuntien sopeutumiskyky ennakoimattomissa, yllättävissä muutostilanteissa.

Myös aluerakenteen polarisaatio, kaupungistuminen, asuntokysymykset, kiinteistökehittämisen ja -omistamisen kansainvälistyminen ja vaikkapa sosiaalinen eriarvoistuminen ovat arkkitehtienkin työpöydillä, vaikka niiden merkitystä ja vaikutuksia omaan työhön ei aina tunnisteta. Toivottavasti nämäkin haasteet näkyvät entistä vahvemmin arkkitehtikou- lutuksen sisällöissä.

Pääministeri **Paavo Lipponen** kiteytti 90-luvun puolivälis- sä ensimmäisen arkkitehtuuri- ja ympäristöpolitiikan ohjelman tavoitteet: ”Käyttökelpoista, kestävä, kaunista. Näistä arvoista arkkiteh- tuuri luo kulttuuria. Rakennetusta ympäristöstä nähdään, mitä yhteiskunnassa on eri aikoina arvostettu. Tämän päivän arvot näkyvät myös huomenna. Juuri siksi arkkitehtuuri on niin tär- keää ja mielenkiintoista.”

Kiteytys sopii myös tähän hetkeen.

” Ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden hätätila ei ole vain luontokysymys vaan merkittävä fyysisen suunnitteluun vaikuttava muuttuja.

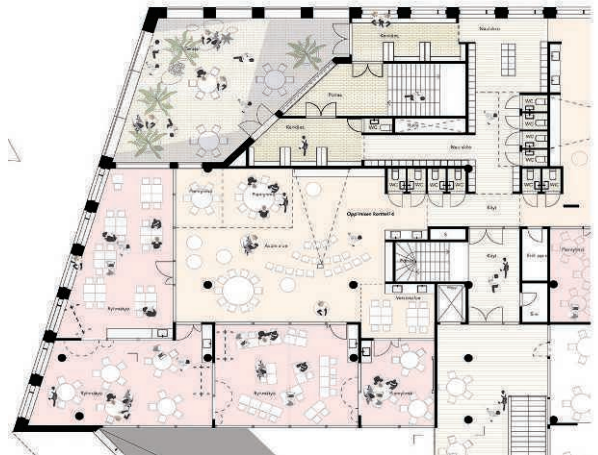
Lielahden Kuivaamon juhlagaalassa 7.3 tunnelma oli korkealla.

JUHA-MATTI HAKOLÄRVI

Voittajaehdotus Aurinkokello: sisänäkymä (ylhäällä), näkymä ulkoa ja solutyyppi (keskellä) sekä julkisivu etelään (alhaalla).

Keski-Pasilaan kohoa kaupunkikoulu

Koulukokonaisuudesta tulee Helsingin uuden asuinalueen Ratapihakortteleiden kohokohta.

Helsingin kaupunki järjesti arkkitehtuurikutsukilpailun Keski-Pasilan peruskoulun ja päiväkodin uudisrakennuksen suunnittelusta. Rakennus sijoittuu puretun alaratapihan alueelle kaavoitetulle uudelle Ratapihakortteleiden asuinalueelle. Tuhannen oppilaan peruskoulu, luokat 1–9, ja kaksisataapaikkainen päiväkoti on tarkoitus ottaa käyttöön elokuussa 2024.

Kilpailun tavoitteena oli löytää kaupunkikuvallisesti, arkkitehtonisesti ja toiminnallisesti paras ratkaisu. Uuden rakennuksen tuli olla turvallinen ja terveellinen sekä kokonaistaloudellinen. Sen tuli lisäksi täyttää kaupungin asettamat pitkäaikaiskestävyys- sekä ympäristö- ja elinkaariominaisuustavoitteet.

Kilpailun voittajaksi valittiin ehdotus *Aurinkokello*, jonka tekijänä on Mer Arkkitehtien ja Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Tallin muodostama yhteenliittymä. Rohkeasta ja uudeltaisesta koulusuunnitelmasta myönnettiin kunniainio Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäen ehdotukselle *Timangi*.

Ahdas tontti ja hankala topografia

Ahdas tontti ja vaikea topografia hankaloittivat piha-alueiden suunnittelua ja rakennuksen suhdetta ympäröivään maastoon. Riittävät piha-alueet ja valoisuus toteutuivat ehdotuksissa vaihtelevasti. Yhdessäkään ehdotuksessa ei saatu järjestettyä huoltoyhteyttä miellyttävän katutilan ja toimivien sisätilojen kannalta täysin onnistuneesti.

Suuren koulurakennuksen jäsennointi siten, että yhteydet, toiminnallisuus ja mittakaava sekä tunnelma ja valoisuus toimivat hyvin, toteutui vaihtelevasti. Lähes kaikissa ehdotuksissa pohjapiirrosten työstäminen ja tilojen suunnittelu olivat jääneet keskeneräisiksi. Erityisesti haasteeksi rinnetontilla ja syvärunkoisessa rakennuksessa osoittautui riittävän luonnonvalon saaminen opetustiloihin.

Kaupunkikuvalliset ansiot ratkaisivat

Kilpailun voittaja valittiin kaupunkikuvallisten ansioiden ja suunnitelman kokonaisuuden perusteella. Voittaneessa

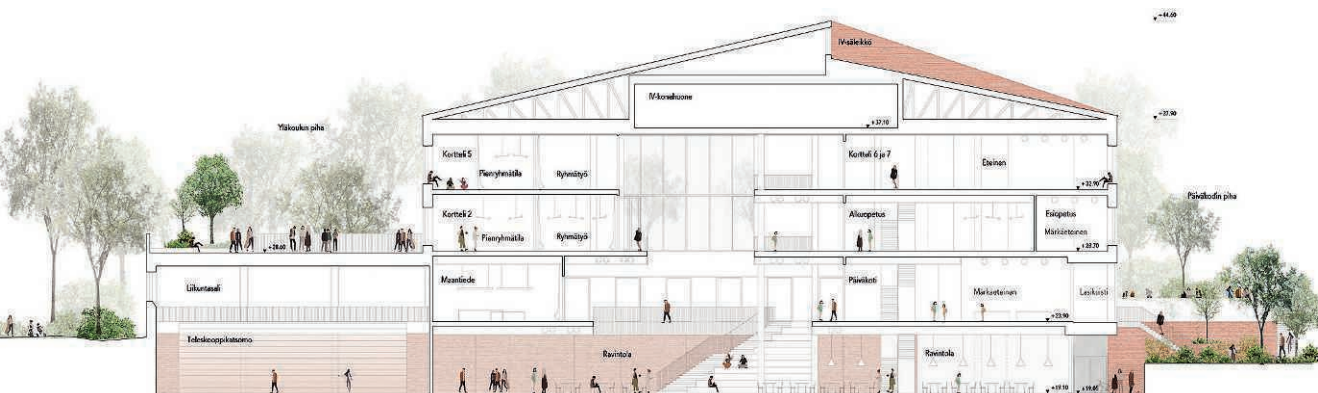
työssä *Aurinkokello* massoittelu on taitavaa ja paikkaan sopivaa. Erityisesti Höyrypuiston näkymän päätteeksi asetettu pääsisäänkäynti ja porrastuva rakennus toimivat hienosti aukiotilan suuntaan. Ratkaisu tuo pääsisäänkäynnin selkeästi havaittavaksi ja kutsuvaksi kaupunkikuvalliseksi kohokohdaksi. Kattopiha työntyy pääsisäänkäynnin päälle kiinnostavana näköalatasanteena.

– Kilpailuehdotuksen arkkitehtuuri syntyi uuden kaupunginosan kaupunkikuvallisista tavoitteista, katunäkymistä, liittymisestä maisematalaan, tiivistä, monitahoisesta ja melko vaikeastakin rakennuspaikasta sekä alueen historiallisesta ratapihaidentiteetistä. Tärkeänä lähtökohtana oli toteuttaa kilpailuohjelmassa esitetyt tavoitteet toimivista, pitkäikäisistä ja huollettavista rakenneratkaisuista, kertoo voittaneen ehdotuksen työryhmä.

Rakennuksella on selkeä julkinen hahmo ja tunnistettava identiteetti, joka poikkeaa sopivalla tavalla ympäröivien asuinkortteleiden yleisilmeestä. Tontin korkeuseroja on hyödynnetty hyvin. Ahtaalla tontilla piha-alueita on sijoitettu onnistuneesti matalampien rakennusmassojen päälle, mikä mahdollistaa myös yhteyksien järjestämisen eri kerrosten toimintoille.

Aurinkokello, asemakaava.

Aurinkokello, leikkaus.

” Pihat aukeavat hyvään ilmansuuntaan ja ovat valoisia, mikä on voittajaehdotuksen erityinen ansio.

Pihat aukeavat hyvään ilmansuuntaan ja ovat valoisia, mikä on ehdotuksen erityinen ansio. Kaavoituksen tavoitteiden mukaisesti rakennuksen katto on olennaisessa osassa ehdotuksen arkkitehtuuria.

– Erittäin tärkeänä lähtökohtana suunnittelussa oli piha-alueiden valoisuus sekä kattopihan saavutettavuus ja liittyminen ympäröivään maisematiilaan. Sisätilojen valoisuus oli myös tärkeä tavoitteemme. Koimme näin ison päiväkotit- ja

koulurakennuksen muotoilemisen helposti hahmotettavaksi ja myös pienimpien koululaisten mittakaavaan sopivaksi ympäristöksi. Arkkitehtuurin ja teknisten ratkaisuiden osalta tavoittelimme yksinkertaisuutta, ympäristöystävällisyyttä sekä muuntojoustavuutta, työryhmä kuvailee.

Voittajaa kehitettävä yhteistyössä

Voittaneessa ehdotuksessa sisätilat ryhmittyvät keskusaulan ympärille. Tämä luo rakennukselle selkeän sydämen, joka hengittää hienosti yläosastaan lasiseinän kautta kallioille ja muodostaa visuaalisen jatkumon pääsisäänkäynnin aukion ja kalliopihan välille.

Kerroksista on järjestetty sujuvat yhteydet ulos tontin topografiaa hyödyntämällä. Pohjapiirroksiin on kuitenkin jäänyt paljon parannettavaa, mikä katsottiin olevan ratkaistavissa jatkosuunnittelussa.

Katutason aula ja ravintolasalit muodostavat miellyttävän polveilevan ja katutilaan avautuvan tilan, mutta kerroksen toi-

Palkitut kohteet

1. palkinto Aurinkokello

Mer Arkkitehdit & Arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Talli

Tekijät, Mer: Julia Hertell, Jenni Hölttä

Tekijät, Talli: Minna Lukander, Jukka Sulonen

Pääavustajat: Kaisa Riippi, Mer Arkkitehdit; Kaisa Juuti

Avustajat, Mer: Johanna Brummer, Jenny Jolkkonen

Avustaja, Talli: Petra Minkkinen
Pihasuunnittelu: Malin Blomqvist, Sune Oslev

Avustaja: Laura Kakkola
Visualisoinnit: Tiina Juuti; Aga Kwiecien, Atelier Replica

Tekniset asiantuntijat, Ramboll Finland: Juha-Pekka Smolander, Esa Huurinainen,

rakennetekniikka; Santeri Siren, Salla-Riina Hulkkonen, elinkaariasiantuntemus; Ilari Ranta-aho, LVI-tekniikka; Juho Ruotanen, palotekniikka; Anni Orkoneva, hulevedet

Kunniainnointi Timangi

Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki
Tekijä: Ilmari Lahdelma

Pääavustajat: Antti Canth, Ilkka Syrjäkari, Mykolas Malskis, Petri Saarelainen

”

Rohkeasta ja uudenlaisesta koulusuunnitelmasta myönnettiin kunniainnointia ehdotukselle *Timangi*.

mintojen sijoittumisessa on kehitettävää. Suunnitelmassa jää myös valittavan paljon tiloja ilman suoraa luonnonvaloa joko välillisen valon varaan tai jopa syvälle rungon keskelle, kun arvokasta julkisivupintaa käytetään toissijaisille toimintoille, kuten eteis- ja naulakkotiloille sekä porraskuiluille.

Luokkatilat voidaan kuitenkin jatkosuunnittelussa sijoittaa tehokkaammin julkisivujen yhteyteen ja naulakkotilat puolestaan rakennuksen pimeään kohtaan keskusaulan ja kortteleiden rajapintaan, mikä parantaa kortteleiden toiminnallisuutta ja vähentää läpikulkua. Yhteistyössä koulun käyttäjien kanssa suunnitelmasta voi kehittyä myös toiminnallisesti erinomainen – kaupunkikuvallisesti rakennus on jo erityisen laadukas.

– Halusimme rakennuksen näyttävän koulurakennukselta ja olevan sympaattinen, tunnistettava ja helposti lähestyttävä. Alueen yhteinen, monipuolisia tiloja tarjoava, niin koululaisen kuin asukkaiden käytössä oleva rakennus avautuu katu-tilaan ja sen pihat ovat nekin asukkaiden käytössä, *Aurinkokolon* työryhmä summaa.

Erkko Aarti

Kunniainnoinnin saanut ehdotus Timangi: sisä- ja ulkonäkymät.

Pedagoginen asiantuntija: Eero Väättäinen, projektipäällikkö, oppimisympäristöt
Rakennetekniikka: Eero Pekkari, Ramboll Finland
Elinkaarisuunnittelu: Janne Jokisalo, Ramboll Finland
Visualisointi: A3ZO Architectural Visualizations

Palkintolautakunta

Helsingin kaupunki: Päivi Etelämäki, arviointiryhmä, arkkitehti; Pekka Panhelainen, tarve- ja hankesuunnitteluvaiheen projektinjohtaja; Pentti Salo, toteutus-suunnittelu- ja toteutusvaiheen projektinjohtaja; Viivi Snellman & Vera Schulman, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan edustajat; Outi Ruski & Aleksi Räihä, ase-

makaavoitus, Pasila-tiimi; Päivi Ahlroos, kaupunginkanslian edustaja, projektinjohtaja; Erkki Luokkanen, rakennesuunnittelun tiimipäällikkö, rakennetekniikka ja pitkäaikaiskestävyys; Sara Tapiala, ympäristö- ja energiatiimin päällikkö, elinkaarimominaisuudet; Pasi Lönnberg, ylläpito-palvelut, yksikön päällikkö
SAFA-tuomari: Erkko Aarti
Sihteeri: Jussi Vuori

Digiloikka arkkitehtuuri-kilpailuissa

Tampereen Viinikanlahden alueen kansainvälinen idea-kilpailu järjestettiin ensimmäisenä kilpailuna kokonaan digitaalisesti. Tampereen kaupunki ja digikonsulttina toiminut Tietoa Finland hyödynsivät digitaalisuutta kolmella tasolla: kilpailumateriaalin jakelussa, kilpailun palautuksessa ja tuomaristolle suunnitellussa arviointityökalussa.

Arkkitehtuurikilpailujen digitalisoituminen herätti innostusta niin kilpailijoissa, tuomariston edustajissa kuin kilpailun järjestäjissäkin. Eräänä tärkeänä digitaalisuuden mahdollistamana etuna kaikki pitivät ehdotusten vertailukelpoisuutta.

Sähköistä ja harmonisoitua tausta-aineistoa

Kilpailumateriaalien jakelualustana toimi kilpailua varten luotu sivusto, jonka sähköinen tiedonhallintajärjestelmä salli kilpailuasiakirjojen automatisoidun käsittelyn ja tarjosi rakennetun kaupunkiympäristön 3D-informaatiomallin monine sisältöineen. Sivuston kautta jaettiin sähköisessä muodossa kaikki kilpailussa tarvittavat aineistot.

Lähtöaineistona kilpailijoille jaettiin kaupunki- ja mase- masuunnittelun tarpeisiin valmiiksi analysoitua, käsiteltyä ja yksinkertaistettua tietoa, jotta kilpailijat saattoivat keskittyä mahdollisimman täysipainoisesti itse ideointiin ja suunnitteluun. Konsultti työsti kaupungilta saamansa lähtötieto- ja muun aineiston karttapalvelussa julkaistavaan ja helposti ymmärrettävään visuaaliseen muotoon.

Lähtötiedon ”harmonisoinnilla” pyritään saattamaan tarjottava tieto mahdollisimman selkeään ja käyttökelpoiseen muotoon. Samalla varmistetaan, etteivät huonot tai virheelliset lähtötiedot kopioidu työstä toiseen. Arkkitehti **Teemu Paa-siaho** kilpailun voittaneesta Arkkitehtitoimisto NOANista kuvasi lähtöaineistoa toimivimmaksi, mitä hän on kilpailu-uransa aikana käyttänyt, vaikka laajan lähtöaineiston haltuunotto vei myös aikaa.

Kattavan aineiston oli tarkoitus helpottaa myös kansainvälisten osallistujien työtä ja paikallisten olosuhteiden omaksumista. Aineistolla havainnollistettiin muun muassa valon määrän, vuodenaikojen ja sään vaihtelua kilpailualueella. Sivustolta löytyi myös historiallisia ilmakuvia sekä 3D-mallinokset kaupunkiympäristön nykytilasta ja tulevaisuudesta vuonna 2030.

”

Asettaako digitaalisuuden lisääntyminen kilpailijat eriarvoiseen asemaan?

Palautus pistää yhteydet koville

Kaikki aineistot palautettiin sähköisesti, ensimmäisessä vaiheessa pdf-plansseina ja sähköisinä erillisaineistoina. Toisessa vaiheessa palautettiin myös 3D-tietomalli.

Asettaako digitaalisuuden lisääntyminen kilpailijat eriarvoiseen asemaan? NOANin nuoret arkkitehdit eivät pidä ongelmaa kovin suurena. 3D-osaamista voi myös ostaa, eikä kaikkea tarvitsekaan osata itse.

Kilpailijoiden mielestä digiloikka tuntui luontevalta ja tervetulleelta edistysaskeleelta. Kilpailijoista erityisen kuormittavia ovat olleet ”välivaiheen” kilpailut, joissa on palautettu aineistoja lukuisissa eri muodoissa: tulostettujen planssien lisäksi sähköisiä aineistoja esimerkiksi muistitikulla ja mahdollisesti vielä pienoismalli.

Kilpailijoille työn palautus on kriittisin ja stressaavin vaihe, olipa kyse sitten planssien tulostamisesta tai kokonaan digitaalisen materiaalin palauttamisesta. Kilpailijoita mietitytti anonymiteetin säilyminen, sillä palautuksessa heidän oli syötettävä palveluun sähköpostiosoitteensa.

Digitaalisuus ei poista sitä, että kilpailu aika käytetään viime hetkeen saakka. Tämä asettaa teknisiä vaatimuksia alustalle ja yhteyksille. Voittajatiimissä kilpaillut **Lassi Viitanen** totesi, että ”kaistaa on oltava riittävästi, sillä kilpailupalautusten yhteydessä palvelimen kuormitus on aina pistemäinen”. Järjestelmät toimivat kuitenkin hyvin, ja vikatilanteissa apua oli nopeasti tarjolla, sillä kaupungin digikonsultti päivysti teknisenä tukena.

Toisessa vaiheessa palautetut 3D-mallit mahdollistivat sen, että kilpailun järjestäjä pystyi tuottamaan töistä visuaalisesti yhtenäiset 3D-ajot ja 3D-tulostetut pienoismallit tuomariston arviointityöskentelyä varten. Kilpailutyöt pystyttiin näin asettamaan samalle viivalle niin, etteivät kilpailijoiden tekemät kuvakulmien valinnat tai pienoismallin tekninen toteutus vaikuttaneet työn arviointiin.

Lassi Viitanen kuvaili muutosta ”paluiksi perusasioiden äärelle”: kilpailuun osallistuva voi luottaa siihen, että töiden arviointi keskittyy arkkitehtuuriin ja tilallisuuteen kilpailijoiden esiin nostaman ja viimeiseen saakka viimeistelemän visuaalisen aineiston sijaan.

Perinteisistä kokouksista ei haluta luopua

Kilpailijoiden palauttamat aineistot siirrettiin tietokanta- ja tietomallipohjaisesta palautusjärjestelmästä tuomariston arviointityökaluun. Arviointityökalu oli salattu, ja se helpotti tuomariston etätyöskentelyä perinteisten kokousten lisäksi.

Tuomariston edustajat kuvasivat digitaalisten työkalujen mahdollistamaa tuomarityöskentelyä toimivaksi ja hauskaksi, vaikka varsinainen arvioinnin tapa tai siihen käytetty aika ei ratkaisevasti muuttunut. Digitaaliset työkalut helpottivat erityisesti tuomarien yksilötyöskentelyä: alussa kokonaiskuvan muodostamista kilpailuehdotuksista ja myöhemmin arviointien kirjoittamista. Vaikka töitä oli mahdollista tarkastella sähköisesti, kertovat tuomarit turvautuneensa myös A3-tulosteisiin.

Digitaalisuuden eduiksi luettiin se, että kaupungin 3D-luolassa kilpailutöiden äärelle mahtui paremmin kuin perinteisten planssien äärelle ja eri töitä pystyttiin helposti asettelemaan rinnakkain. 3D-luolaa hyödynnettiin myös kilpailuehdotusten

maisema- ja kaupunkikuvan tarkastelussa. SAFA-tuomarina toiminut **Antti Lehto** kuvaili 3D-luolassa toteutettua arviointia perinteistä planssien tarkastelua intensiivisemmäksi.

Toisessa vaiheessa tuomaristo sai digitaalisen aineiston lisäksi tarkasteltavakseen sekä tulostetut planssit että 3D-mallista tulostetut pienoismallit, mitä tuomaristo piti tervetulleena konkretiana digitaalisten aineistojen rinnalle.

Haastatellut pitivät vuorovaikutteisuutta niin tärkeänä osana tuomarointia, ettei perinteisiä arviointitilaisuuksia haluta kokonaan korvata etäkokouksilla, vaikka digitaalisuus sen mahdollistaisikin. Tuomariston puheenjohtajana toimineen apulaispormestari **Jaakko Stenhällin** mukaan digitaalisten välineiden hyödyt korostuivat, kun koronatilanteen myötä kokoustaminen piti yllättäen hoitaa etänä. Kilpailua varten kehitetyt digitaaliset työtavat mahdollistivat arvioinnin etenemisen suunnitellusti, ja lopullinen päätös tehtiin aikataulusaana – hyvin sujuneessa etäkokouksessa.

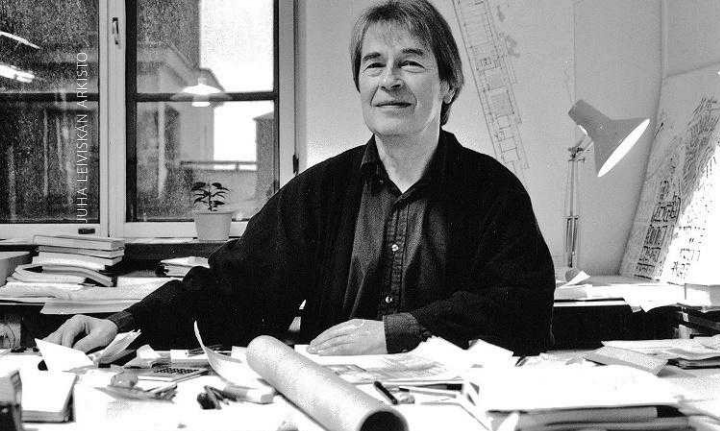
Kilpailun toisena SAFA-tuomarina toiminut **Helle Juul** pitikin tätä kilpailujärjestelyjen erityisenä ansiona. Hän kertoo suositelleensa UIA:lle (International Union of Architects) vastaavan alustan käyttöä, jotta ennakoimattomiin tilanteisiin voidaan jatkossakin varautua.

Iida Kalakoski

Tampereen kaupungin 3D-luolaa hyödynnettiin kilpailun arviointivaiheessa.

IIDA KALAKOSKI

Juha Leiviskä vuonna 1999 arkkitehtitoimistossaan.

**Akateemikko Juha Leiviskä on palkittu päivänvalon käytöstä arkkitehtuurissaan. Hän hyödyn-
tää töissään päivänvaloa taitavasti ja tekee siitä
kiinteän osan rakennuksia.**

Kansainvälinen The Daylight Award -palkinto myön-
netään joka toinen vuosi. Kategorioita on kaksi: päi-
vänvalo arkkitehtuurissa sekä päivänvalon tutki-
mus. Tutkimuspalkinnon sai Oxfordin yliopiston uni- ja vuo-
rokausitutkimuksen johtaja, professori **Russell Foster**.

Juha Leiviskä, 84, on yksi merkittävimmistä suomalaisista
nykyarkkitehdeistä. Palkinnon myöntäjien mukaan Leiviskän
valonkäyttö on erityistä: valo ei vain valaise pintoja, vaan se on
kuin lähtöisin arkkitehtonisesta tilasta itsestään. Perusteluissa
nostetaan esille Leiviskän kyky kiinnittää huomiota päivän-
valon laatuun ja voimakkuuteen asuntojen suunnittelussa:
hän huomioi asukkaiden mukavuuden ja hyvinvoinnin.

Leiviskän valonkäyttö heijastaa pohjoismaisten metsien
luonnollisia valo-olosuhteita – siinä voi havaita lehvistön läpi
tunkeutuvaa vastavaloa tai koivun valkoisten runkojen pysty-
suoria rytmejä.

Leiviskän ensimmäinen merkittävä rakennus oli Kouvolan
kaupungintalo, jonka hän suunnitteli 1960-luvun lopulla
yhteistyössä **Bertel Saarnion** kanssa. Sitten Leiviskä on
kerännyt kansainvälistä huomiota suunnittelemillaan poik-
keuksellisen hienostuneilla kirkoilla ja seurakuntarakennuk-
silla. Urallaan hän on suunnitellut myös valaisimia.

Leiviskän arkkitehtuuri on inhimillistä, rauhoittavaa ja
optimistista. Rakennusten lempeä tunnelma kutsuu vieraili-
jan luokseen.

”Arkkitehtuuri on lähempänä musiikkia kuin kuvataiteet.
Jotta rakennuksia voidaan pitää arkkitehtuurina, rakennus-
ten sekä niiden sisätilojen ja yksityiskohtien on oltava
orgaaninen osa ympäristöä. Minulle rakennuksen merkitys
syntyy vain vastakohtana ympäristölle, elämälle ja valolle”,
Leiviskä sanoo.

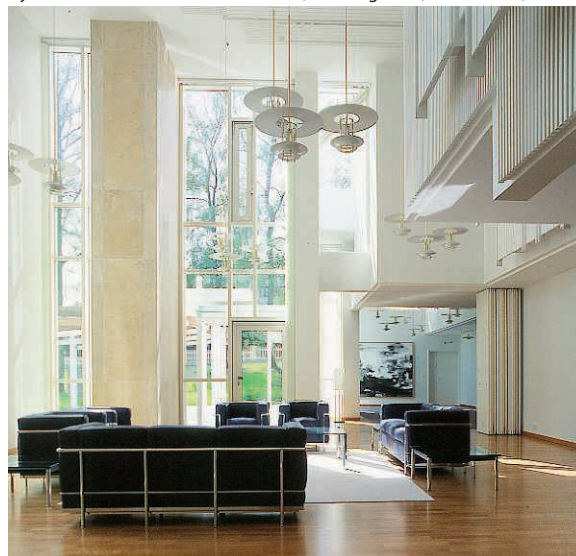
PALKINNOT

Juha Leiviskälle The Daylight Award -palkinto

” Leiviskän valonkäyttö
heijastaa pohjoismaisten
metsien luonnollisia valo-
olosuhteita.

Hyvän Paimenen kirkko Pakilassa, Helsingissä (1997–2003).

Saksan suurlähetystö Helsingissä (1986–1993).

KUVAT: ARNO DE LA CHAPELLE

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

8/2020 – 11/2020

Sara Hildénin taidemuseo

6/2020 – 9/2020

Maatullin koulu, päiväkotiki ja leikkipuisto

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT

18.12.2019 – 31.3.2020

Tampereen opiskelija-asuntosäätiön Vanha Domus

17.6.2019 – 25.10.2019

Itä-Helsingin keskusta

9.1.2020 – 28.5.2020

Turun Linnanniemen kansainvälinen ideakilpailu

KUTSUKILPAILUT

8/2020 – 10/2020

Kruunuvuorenrannan palvelukortteli

8/2020 – 10/2020

Karviaistien kerrostalokortteliin kuoriva saneeraus ja korottaminen,

hankintailmoitus 6/2020

9/2020 – 1/2021

Vuosaaren Seniorikeskus, ***hankintailmoitus 8/2020***

MUUT

3/2020 – **9/2020**

Kuninkaantammen koulu ja päiväkotiki, kilpailullinen neuvottelumenettely

9/2020 – 11/2020

Riihimäen Peukaloisen kortteli, tontinluovutuskilpailu

JULKISET HANKINNAT

HILMA www.hankintailmoitukset.fi

SIMAP simap.ted.europa.eu

Lisätietoja ***safa.fi/kilpailut***

RIL-SAFA TULEVIA KOULUTUKSIA

PÄÄSUUNNITTELIJAN AJANKOHTAISPÄIVÄ

8.10.2020, Tampere

ril.fi/psajankohtais

KORKEA RAKENTAMINEN 2020

3.11.2020, Helsinki

ril.fi/korkea2020

VUOROVAIKUTUSTAITO

19.11.2020, Helsinki

ril.fi/vuorovaikutus

PÄÄSUUNNITTELIJAKOULUTUS 19*

LOPPUUNMYTTY

Koulutus alkaa 25.-26.8.2020, Helsinki

ril.fi/ps19

PÄÄSUUNNITTELIJAKOULUTUS 20*

Koulutus alkaa 16.-17.3.2021, Helsinki

ril.fi/ps20

LISÄTIEDOT VERKOSTA TAI

erityisasiantuntija Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi, 041 528 2952

koulutussuunnittelija Elina Rantakallio, elina.rantakallio@ril.fi, 050 520 1168

* Yhteistyössä ATL, RIA, RIL, RKL ja SAFA

ril **SAFA**

Kilpailukohteiden haku on käynnissä

Kansainvälinen European 16 -kilpailu starttaa ensi keväänä ajankohtaisella teemalla **Living Cities – Elävät kaupungit**.

“Maapallon kantokyky ja rajalliset luonnonresurssit eivät riitä siihen, että jatkuvasti rakennamme kaupunkia uudestaan ja puramme rakennuksia uusien tarpeiden mukaan. Koska emme voi ennustaa tulevaa kovinkaan pitkälle, tärkeäksi nousee fyysisen ympäristömme kyky mukautua muuttuviin tarpeisiin.”

European 16 heittääkin kaupungeille ja nuorille suunnittelijoille haasteen: Miten voisimme tehdä mukautuvia, resurssi- viisaita ja kestäviä ympäristöjä, jotka asukkaat kokevat merkityksellisiksi? Kilpailukohteiksi sopivat laajat aluekokonaisuudet, rakennukset tai korttelikokonaisuudet sekä pienet mikrokohteet.

Ota yhteyttä mari.koskinen@europan.fi tai p. 045 139 3665. Tervetuloa mukaan!

AIKATAULU

- 2020** kilpailukohteiden haku, kohteet vahvistetaan syys-lokakuussa
- 2021** kilpailuaika 4–8/2021
tulosten julkistaminen 12/2021

www.europan.fi

IRENE TRÄSKMAN

Katarina Siltavuori Archinfon toiminnanjohtajaksi

Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfon uusi toiminnanjohtaja Katarina Siltavuori aloittaa tehtävässään 15.6. Hänen edeltäjänsä Hanna Harris siirtyi Helsingin kaupungin designjohtajaksi maailskuun alussa.

”Katarina Siltavuoren monipuolinen kulttuurialan tuntemus sekä kokemus johtamisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä luovat yhdessä Archinfon henkilöstön vahvan asiaosaamisen kanssa hyvät edellytykset tiedotuskeskuksen toiminnan kehittämiseksi entistäkin vahvemmaksi arkkitehtuurin kentän yhteistyön edistäjäksi ja yhteiskunnalliseksi vaikuttajaksi. **Hanna Harrisin** aikana Archinfo otti paikkansa osaavana, ripeästi reagoivana kansallisena ja kansainvälisenä toimijana. Erityisen vaativassa siirtymävaiheessa tiedotuskeskus on **Miina Jutilan** johdolla vinyt käynnissä olevia hankkeita mainiosti eteenpäin. Tästä on hyvä jatkaa”, toteaa Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen hallituksen puheenjohtaja **Asko Takala**.

”Olen työskennellyt suuren osan urastani muotoilun ja taiteen parissa, sekä vakiintuneissa nykytaiteen organisaatioissa että pienemmissä, uutta uraa kehittämissä hankkeissa, joissa työ on usein kohdistunut uusiin kansainvälisiin aloitteisiin. Uskon kansainväliseen ja ennen kaikkea pohjoismaiseen vuoropuheluun. On suuri kunnia jatkaa sitä hyvää työtä, jota Arkkitehtuurin tiedotuskeskus on tähän asti tehnyt, ja olla mukana luomassa uutta tulevaisuutta arkkitehtuurin kentällä ja muuttuvassa maailmassa”, sanoo Katarina Siltavuori.

ARCHINFO

Keskiössä ihmiset ja hyvä elämä

Pilvi Nummi on tutkijana Aalto-yliopistossa. Hän tekee väitöskirjaa, jonka aiheena on sosiaalinen media ja digitaalinen osallistuminen kaupunkisuunnittelussa.

Miksi päätit lähteä opiskelemaan arkkitehtuuria?

– Olin jo lapsena taiteellinen, tykkäsin piirtää ja maalata. Peruskoulun jälkeen jatkoin kuvataidelukioon. Minulle oli siis selvää, että halusin luovalle alalle. Ensisijaisesti mielessäni oli itse asiassa maisema-arkkitehtipuoli, mutta lopulta päädyin kuitenkin opiskelemaan arkkitehdiksi TKK:lle. Opiskeluun vierähtikin kymmenisen vuotta, tosin sen ohella tein töitä muun muassa it-alalla. Valmistuin arkkitehdiksi vuonna 2008.

Aloititko väitöskirjasi parissa heti valmistumisen jälkeen?

– Jo diplomityöni käsitteli sähköistä osallistumista. Siitä lähtien sen kehittäminen ja soveltaminen suunnittelussa on ollut minulle tärkeää.

Tärkeä ammatillinen tausta on ehdottomasti ollut työskentely valmistumisen jälkeen asemakaavoituksen parissa. Ensin tein pari vuotta töitä Järvenpään kaupungissa, ja sen jälkeen olin seitsemän vuotta kaavoitusarkkitehtina Sipoon kunnassa. Väitöskirjan tekoa aloitin töiden ohessa. Sipoon ajalta syntyi sopivia keissejä sähköisestä osallistumisesta, ja otin ne osaksi väitöskirjaani. Olen saanut käytännön työn ja tutkimuksen yhdistettyä.

Viimeiset kaksi vuotta ennen Aalto-yliopistoon siirtymistäni työskentelin ympäristöministeriössä muun muassa digikaavoituksen kehittämishankkeiden parissa. Sitä kautta avautui taas uudenlaisia näkökulmia sähköiseen osallistumiseen, ja tutkimuksenikin edistyi huomasti.

Nyt väitöskirjani on viime metreillä, valmista pitäisi tulla tämän vuoden aikana. Töitä sen parissa olen tehnyt siis jo kymmenisen vuotta. Tämä ei ole hätäisen hommaa!

Kerro hieman väitöskirjasi lähtökohdista.

– Tutkimukseni on kuvailevaa. Tutkin, miten sosiaalista me-

BIRGITTA SWEDS

” Sähköinen osallistuminen on tulossa ensisijaiseksi osallistumisen muodoksi.

diaa on käytetty ja minkälaisia mahdollisuuksia sillä koetaan olevan kaupunkisuunnittelussa. Olen rajannut aiheeni kaupunkisuunnittelijoiden näkökulmaan somessa: odotuksiin, esteisiin ja muihin kokemuksiin.

Odotuksena saattaa olla, että väitöskirjani tarjoaisi jonkinlaisia suosituksia sosiaalisen median käytölle, mutta niitä on vaikea antaa. Vaikka väitöstutkimus onkin melkein valmis, aiheen parissa riittää paljon tutkittavaa.

Onko sähköinen osallistuminen muuttunut vuosikymmenen aikana?

– Yli kymmenen vuoden aikana on tapahtunut suuria muutoksia, ja sosiaalinen media on tullut kiinteäksi osaksi monien suomalaisten arkea. On kehitetty paljon uusia sovelluksia ja alustoja, ja myös sanasto on hiljalleen muodostunut ja vakiintunut. Vuosia takaperin termiä ”sosiaalinen media” ei ollut edes olemassa vaan puhuttiin esimerkiksi yhteisömediasta.

Se, miten sosiaaliseen mediaan ja sähköiseen osallistumiseen suhtaudutaan, on organisaatiokohtaista. Suhtautumiseen vaikuttaa paikallinen suunnittelukulttuuri: muun muassa asenteet, käytännöt ja organisaatiossa työskentelevien ihmis-

ten näkemykset. Kaikilla on erilaisia asenteita asukkaiden roolia, teknologiaa ja somea kohtaan.

Oletko itse aktiivinen somessa?

– Koko tutkimusprosessin ajan olen kirjoittanut blogia aiheesta. Twitterissäkin olen, siellä minulle on tärkeää asiantuntijana vaikuttaminen. Haluan välittää asiantuntevaa tietoa sähköisestä osallistumisesta arkkitehtuurin alalla.

Mikä on tärkeintä hyvässä kaupunkisuunnittelussa?

– Usein kaupunkisuunnittelu yhdistetään fyysisen tilan muotoiluun ja visuaalisuuteen, painopiste on hyvän ympäristön luomisessa. Kaupunkisuunnittelijana haluaisin hyvän ympäristön sijaan nostaa keskiöön ihmiset ja hyvän elämän. Tällöin suunnittelussa korostuvat hieman erilaiset kysymykset: Mitkä asiat tukevat hyvinvointia arjessa? Millaisia ovat ihmisten tarpeet ja toiveet? Entä mikä on ympäröivän luonnon merkitys hyvinvoinnille? Tällaiseen suunnitteluun liittyy olennaisesti vuorovaikutus ja yhdessä kehittäminen. Hyvissä prosesseissa tuotetaan hyvää ympäristöä, joka sitten mahdollistaa hyvän elämän.

Olisi tärkeää, että asukkaat eivät olisi vain asumisen harrastajia vaan osallistuisivat suunnittelutyössä oikeasti siihen, minkälaisessa ympäristössä he elävät. Suomessa on ollut

ylhäältä alaspäin suuntautunut suunnittelukulttuuri, joka rajoittaa toimijoiden rooleja. Väitöstutkimukseni yhtenä pointtina onkin se, että some haastaa tätä kulttuuria avoimmaksi ja läpinäkyvämmäksi.

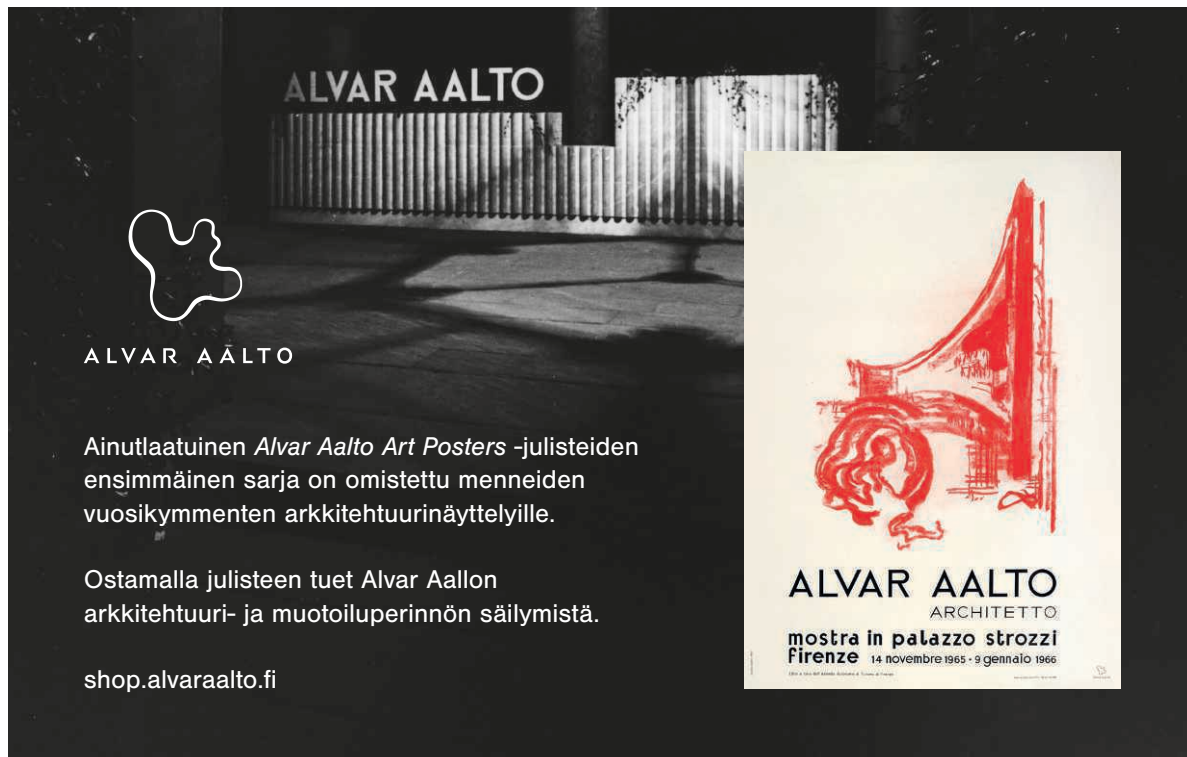
Millainen on sähköisen osallistumisen tulevaisuus?

– Näkisin, että sähköinen osallistuminen on tulossa ensisijaiseksi osallistumisen muodoksi. Tämä koronakevät on jo edistänyt ja muuttanut käytäntöjä. Sähköistä osallistumista on ennen pidetty vain täydentävänä tapana, perinteisen osallistumisen lisänä. Nyt on erinomainen hetki pohtia, miten sähköisen osallistumisen tavat saataisiin toimivaksi osaksi kokonaisuutta. Esimerkiksi asukastilaisuuksia ei voi siirtää verkkoon sellaiseenaan, koska vuorovaikutus toimii eri tavoin sähköisesti kuin kasvokkain.

Minkälaisia asioita teet vapaa-ajallasi?

– Liikkuminen ja luonnossa kävely ovat minulle tärkeitä hyvinvoinnin kannalta. Yksi henkirei'istäni on jo pidemmän aikaa ollut laulaminen, sekä yksin että kuorossa. Sitäkin olen onnistunut harrastamaan tämän kevään haasteista huolimatta! Virtuaalitreenit ovat toimineet yllättävän kivasti etäyhteyksien avulla.

Mette Turtola

” Nykyinen tilanne on todistanut, että etätyö on aivan yhtä tehokasta ja jopa tehokkaampakin kuin toimistossa tehtävä työ.
– Sami Horto

VIKTOR HANÁČEK

Koronakriisi mullisti arkkitehtitoimistojen arjen

Arkkitehtitoimistoissa työ sujuu etänä hyvin, mutta kotona kaivataan spontaania kommunikointia työkavereiden kanssa.

Kun Suomen hallitus maaliskuussa julisti koronaviruspandemian takia poikkeusolot, siirryttiin monissa arkkitehtitoimistoissa lähes välittömästi tekemään työtä etänä. Osa toimistoista joutui opettelemaan paremmin joidenkin ohjelmistojen käyttöä ja kuljettamaan työasemia taksilla työntekijöiden kotiin, mutta suurimmaksi osaksi muutoksen katsotaan sujuneen kivuttomasti.

Haasteitakin on ilmaantunut. Esimerkiksi AOR Arkkitehtien perustajaosakkaisiin kuuluva **Arto Ollila** huomauttaa, että etätyöskentelyssä työkavereiden yhteydenpidon spontaanius on kadonnut, mikä on vaikuttanut etenkin luovaan toimintaan. Kasvokkaisen kommunikaation merkitystä korostavat myös Arkkitehdit Soini & Horton perustajaosakas **Sami Horto**, A-Konsulttien toimitusjohtaja **Jyrki Iso-Aho** ja Playa Arkkitehtien perustajaosakas **Tuukka Vuori**.

– Etenkin hankkeiden alkuvaiheet ovat vaikeampia, koska silloin yleensä kokoonnutaan ryhmänä ja heitellään ideoita. Nyt spontaani kommunikointi on mutkikkaampaa, sillä kaikki täytyy tehdä etänä. On aivan eri asia esimerkiksi järjestää palaveri Teamsissa kuin puhua naapuripöydässä olevalle työkaverille tai kävellä viereiseen huoneeseen, Vuori kuvailee.

Koronakriisi ei ole ajanut arkkitehtitoimistoja yhtä suureen ahdinkoon kuin monien muiden alojen toimijoita. Opetus- ja kulttuuriministeriön toteuttaman kyselyn mukaan joillakin arkkitehtuurin alan toimijoilla hankkeita on keskeytynyt ja toiminta on pysähtynyt. Haastateltujen hankkeissa keskeytyksiä ei ole ollut. Myös tulevat hankkeet ovat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta toteutumassa suunnitellusti.

Hankkeiden läpiviemiseen arkkitehdit katsovat poikkeusolojen vaikuttaneen pääosin myönteisesti, koska etänä käytävät palaverit ovat tehokkaampia eikä esimerkiksi matkustamiseen kulu turhaa aikaa. Joissakin tapauksissa hankkeiden hoitaminen suurimmaksi osaksi etänä on kuitenkin aiheuttanut viivästyksiä.

– Tämä tilanne on selvästi hidastanut hankkeita, joissa jokin päätöksenteko edellyttää asian viemistä ensin kaupunginhallitukseen ja sen jälkeen valtuustoon. Tilaa ei voi enää kävellä jonkun työhuoneeseen ja sanoa, että tämä pitäisi nyt hoitaa, vaan se on hoidettava jollain tahmeammalla tavalla, Iso-Aho toteaa.

Etätyö on tehokasta

Työtehokkuuteen poikkeusolot ovat vaikuttaneet vaihtelevasti. Tehokkuutta on lisännyt muun muassa työmatkojen vähentyminen, koska se on vapauttanut aikaa suunnittelutyölle ja ideoinnille. Lähijohtamisen vähentyminen on kui-

tenkin aiheuttanut vaikeuksia vastavalmistuneiden ja arkkitehtiopiskelijoiden ohjaamiseen.

Työn tekemiseen käytetty aika ei ole muuttunut, mutta työn ja vapaa-ajan erottaminen sekä työpäivän aikatauluttaminen ovat osoittautuneet ongelmallisiksi.

– Ajankäyttö on etätyöskentelyssä tuntunut varsin tehokkaalta, koska turhien palaverien määrä on vähentynyt. Ongelmana on kuitenkin ollut työn oikea rytmittäminen. Esimerkiksi taukojen pitäminen on usein unohtunut, ja toisinaan on saattanut tehdä kokonaan työpäivän syömättä mitään, Horto kertoo.

Koronakriisin aikana käyttöön otettuja työskentelytapoja on tarkoitus ainakin joiltain osin jatkaa myös kriisin jälkeen. Esimerkiksi hankkeisiin liittyviä kokouksia toivotaan jatkossakin hoidettavan etänä, ja työntekijöille aiotaan tarjota enemmän mahdollisuuksia kotona työskentelyyn. Kuitenkaan siirtymistä kokonaan etätööhön ei nähdä mahdollisena, koska hankkeiden onnistunut ideointi ja suunnittelu edellyttää, että ihmiset ovat samassa tilassa. Pääosin etätöä kuitenkin nähdään myönteisessä valossa.

– Etätöyllä on aina ollut sellainen leima, että se on lörvimistä ja että sitä on vaikea kontrolloida. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Nykyinen tilanne on todistanut, että etätö on aivan yhtä tehokasta ja jopa tehokkaampaa kuin toimistossa tehtävä työ, Horto sanoo.

Humaaneja arvoja kohti

Tilanne on monilla osa-alueilla terveydestä talouteen tukala, mutta arkkitehdit katsovat, että siitä voi pitkällä aikavälillä seurata hyvääkin. Esimerkiksi työn joustavuuden lisääntyminen vaikuttaa myönteisesti hyvinvointiin ja jaksamiseen, koska etänä työtä voi tehdä itselle sopivana vuorokaudenaikana.

Arto Ollila uskoo kriisin vaikuttavan myös suunnitte-
luun ja arvoin:

– Monissa asioissa tullaan ottamaan humaaneja arvoja enemmän huomioon ihan senkin takia, että ihmiset ovat nyt joutuneet kokemaan, miltä tuntuu viettää paljon aikaa esimerkiksi kotona. On tärkeää, että tämä lisää uskoa eri toimijoiden joustavuuteen ja sopeutumiseen yhteisen hyvän vuoksi. Tämä on ollut hieno esimerkki siitä, kuinka nopeasti pystytään reagoimaan johonkin valtavaan ongelmaan ja löytämään siihen ratkaisuja. Toivon, että sama mentaliteetti jatkuu esimerkiksi ilmastonmuutoksen kanssa.

Taavi Lindfors

Lomalla on aikaa lukea?

Kokeile ilmaiseksi
www.ark.fi -digilehteä

1 kk digilehti
(sis. arkiston)

Tarjous voimassa
30.6.2020 asti

Luo tunnukset osoitteessa

ark.fi/tilaa

ja lisää alennuskoodi

”arkcovid19”

Ala tarvitsee tukea mutta suhtautuu tulevaan optimistisesti

Kyselyn perusteella arkkitehtuurin toimiala voi tässä poikkeuksellisessa tilanteessa verrattain hyvin.

Huhtikuun lopussa opetus- ja kulttuuriministeriö toteutti kyselyn koronaviruspandemian ja sen pitkittymisen vaikutuksista taiteen, kulttuurin ja luovien alojen toimijoiden toimintaan. Kyselyn tarkoituksena oli ylläpitää ajantasaista kuvaa poikkeustilanteen vaikutuksista, jotta mahdolliset tukitoimet voidaan kohdistaa oikein.

Kaksiosaisessa kyselyssä pyydettiin arviota vaikutuksista tilanteen alkuvaiheessa, toukokuun loppuun mennessä sekä tilanteen pitkittyessä kesäkuukausien yli. Arkkitehtuurin tiedotuskeskus Archinfo käsitteli arkkitehtuurin alan vastaukset ja laati niiden pohjalta raportin.

Arkkitehtuuriin alalta kyselyyn tuli 44 vastausta. Vastaajiin lukeutui toimijoita niin julkisyhteisöistä, yhdistyksistä, säätiöistä kuin yrityksistä sekä yksityishenkilöitä. Vastausten analysointia hankaloitti toimijatyypin erillaisuus ja esimerkiksi kustannusvaikutusten mittakaavaerot.

Arkkitehtuuri on luonteeltaan pitkäkestoista, ja koronan aiheuttamia välittömiä talousvaikutuksia on kyselyn perusteella melko vähän verrattuna esiintyvien taiteiden aloihin. Alan tulevaisuudennäkymiin vaikuttaa voimakkaasti yleinen talouden kehitys: jos maan taloudella menee huonosti, raken-taminen pysähtyy ja arkkitehtien työt loppuvat.

Kaksijakaisen tulevaisuuden edessä

Suurin osa vastaajista koki, että työtehtävät ovat toteutuneet suunnitellusti ja toiminta on jatkunut tavalliseen tapaan, etätöihin siirtymistä lukuun ottamatta. Osalle tilanne on aiheuttanut suuria vaikeuksia, tulot ovat pahimmillaan laskeneet nollaan. Vaikutus on ollut tuntuva erityisesti pienillä toimijoilla, joiden toiveissa on joko tilanteen nopea normalisoituminen tai koronatuen saaminen, sillä poikkeusoloissa kesän ja syksyn liikevaihtoenusteet vaikuttavat huolestuttavilta.

Asiakkaat ovat tällä hetkellä varovaisia tilaamaan uutta. Kuluja on pyritty karsimaan, ja henkilöstöä on jouduttu

”

Tukitoimia tarvitsevat kipeimmin pienet toimijat, joita alalla on paljon.

lomauttamaan tai irtisanomaan. Suunniteltuja uusia rekrytointeja on jäädytetty. Tilanteen uskotaan kuitenkin helpottuvan, kun usko markkinoihin palautuu.

Poikkeusolojen rajoitustoimet ovat osin estäneet alan normaalia toimintaa. Liikkumisrajoitukset ovat vaikeuttaneet uusien hankkeiden suunnittelutyön aloitusta, kun tonttiin tai kohteeseen ei ole päässyt tutustumaan. Kokoontumisrajoitukset ovat hidastaneet kaupunkisuunnittelussa kaavojen lainvoimaiseksi saamista, koska toimielinten kokouksia on siirretty ja osallistamistapahtumia peruttu. Myös työmaakäyntejä ja -kokouksia on ollut hankala järjestää.

Uudenlainen tilanne, uudenlaiset käytännöt

Osa vastaajista on kokenut etätöiden suorastaan parantavan työtehoa. Osalle etätöihin siirtyminen on ollut hankalaa tai jopa mahdotonta. Alalla työskentely edellyttää usein suuri-näyttöisiä tietokoneita ja kalliita ohjelmistolisenssejä, joita kotikoneilla ei ole. Lisäksi suunnittelu on luonteeltaan ryhmätyötä.

Suurin osa vastaajista on kehittänyt digitaalisia palveluja poikkeusolojen aikana. Käytännössä kehittämiseen on kuulunut siirtyminen etätöihin ja -palavereihin sekä asiakastapaamisten ja -palvelun järjestäminen etänä.

Tukitoimia tarvitsevat kipeimmin pienet toimijat, joita alalla on paljon. Osa toimijoista lukeutuu taide- ja kulttuurialojen tukitoimien piiriin, osa yritystukien. Hiljattain avatut uudet tukimahdollisuudet tuovat toivottavasti helpotusta myös arkkitehtuurin alalle.

Leena Turkka 1954–2020

Arkkitehti Leena Turkka menehtyi vaikeaan sairauteen 23.4.2020. Hän syntyi 6.5.1954 Vaasassa, josta lapsuudenkoti vaihtui isän työn mukana ensin Kuhmoon ja sieltä Järvenpäähän. Hän kirjoitti ylioppilaaksi Järvenpään yhteiskoulusta vuonna 1973 ja aloitti samana syksynä opinnot Otaniemessä Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosastolla. Arkkitehdiksi hän valmistui vuonna 1986.

Yhdyskuntasuunnittelijan uransa Turkka aloitti Vaasan kaupunkisuunnittelun asemakaavoituksessa 1980-luvun alkupuolella. Aika oli voimakasta kaupungin laajentumisen kautta, ja nuoria arkkitehteja palkattiin uusien asuntoalueiden suunnitteluun. Turkan tehtävä liittyi erityisesti pientaloalueiden kaavoitukseen. Gerbyn ja Vestervikin asuntoalueiden asemakaavat laadittiin konsulttitöinä, mutta niiden korttelisuunnitelmat sekä pientalorakentajien ohjaaminen olivat Turkan vastuulla. Päämäärätietoisesti hän ohjasi kaupunkikuvallisia tavoitteita kaupunkitalan, materiaalien, rakennusmassojen ja erityisesti väriyksen kannalta. Vaasan-ajoilta Turkka muistetaan kärsivällisenä ja hiljaisella tavallaan huumorintajuisena ohjaajana. Hän oli huolellinen ja aikaansaava työtoveri ja herkkä luonnon havainnoitsija.

Pitkä ura Janakkalassa alkoi vuonna 1988, ja työskentely päättyi sairauden johdosta vuonna 2017. Turkka työskenteli maankäytön esimiehenä ja toimi asemakaavojen pääasiallisena suunnittelijana. Hän antoi panoksensa myös rakentamisen ohjaukseen ja toi arkkitehdin näkemyksen rakentamistapa-ohjeisiin. Turkan suunnittelijan kädenjälki näkyy laajasti koko Janakkalan kunnassa. Hänellä oli merkittävä rooli myös elinkeinoalueiden kehittäjänä. Senaikaisen työtoverin ja ystävän mukaan ”jokainen toivoisi työyhteisöönsä persoonan, jollainen Leena oli”.

Turkka aloitti määrätietoisensa taideharrastuksensa 1980-luvulla ja toimi muun muassa Janakkalan kuvataideyhdistyksen puheenjohtajana vuosina 1994–2000. Hän oli yhdistyksen pitkäaikainen sihteeri ja teki vuosien varrella mittavan työn yhdistyksen hyväksi. Yhdistys valitsi hänet vuoden 2018 taiteilijaksi. Parina viimeisenä vuotenaan Turkka ohjasi Syöpäyhdistyksen akvarelliryhmää Hämeenlinnassa: tämä oli tärkeä tehtävä uudessa elämänvaiheessa. Akvarelliryhmän töitä

JUKKA PÄÄKKÖNEN

on esillä Kanta-Hämeen keskussairaalan osastoilla sekä syöpöpoliklinikalla.

Turkan maalauksia on ollut nähtävillä lukuisissa näyttelyissä ja muun muassa Janakkalan kunnantalon aulassa ja Koivikkokodissa Hämeenlinnassa. Viimeisinä vuosina keramiikka ja etenkin akvarellimaalaus olivat olennainen osa elämää. Janakkalan kuvataideyhdistyksen 25-vuotisantologiassa hän totesi näin: ”Minulle lumoavinta maalaamisessa on se mystinen hetki, kun sivellin alkaa viedä tekijää eikä tekijä sivellintä. Sitten voi taas ihmetellä, että oho, minäkö tuon tein.”

Kuvataiteen ja keramiikan lisäksi Turkka harrasti esimerkiksi puutarhakasveja, luonnonkukkia, käsitöitä ja kirjallisuutta. Uutena harrastuksena hän innostui viime vuosina sukututkimuksesta, jonka tuloksena syntyi arvokkaat kuvitetut sukukirjat sekä äidin että isän puolen suvuista.

Tärkeään lähipiiriin kuului poika Jaakko perheineen. Viime vuosina uutta iloa elämään toi lapsenlapsi Aarni, jonka viisi-vuotispäiville mummu vielä ehti osallistumaan.

Leena oli paitsi lahjakas maalari, keraamikko ja arkkitehti myös lämmin, viisas ja reilu ystävä, jota muistamme kaivaten.

Raija Niemi, Janakkalan kuvataideyhdistys

Marketta Kujala, Vaasa

Ismo Holstila, Harri Turunen, Janakkala

Jouko Riipinen, Helsinki

Kirjottajat ovat Leena Turkan työtovereita ja ystäviä.

Lisää hartioita rakennusperinnön suojeluun

SAFA:n rakennussuunnittelun toimikunta vastasi vuoden 2019 aikana ennätyselliseen määrään lausuntopyyntöjä. Tätä urakkaa helpottamaan perustettiin uusi korjausrakentamiseen keskittyvä korjausrakentamisen ja rakennusperinnön toimikunta.

– Erilaiset rakennusperinnön suojeluun liittyvät kysymykset ovat viime vuosina lisääntyneet, kun rakennuksia jää tyhjilleen tai joutuu purku-uhan alle. Uusi toimikunta aloittelee toimintaansa intoa ja ajatuksia puhkuen. Rakennetun kulttuuriperinnön puolustaminen tuntuu tärkeältä ja tarpeelliselta tässä ajassa, sanoo uuden toimikunnan puheenjohtaja **Mira Kyllönen**.

– Jäseniämme esiintyi jo toukokuussa etäyhteydellä järjestetyssä Perjantai Pecha Kuchassa. Tavoitteena on jatkosakin viestiä näkyvästi toiminnastamme.

Toimikunta kokoontuu 6–9 kertaa vuodessa ja vastaa ensisijaisesti lausuntopyyntöihin eli kommentoi muun muassa laki- ja suunnitteluohje-ehdotuksia. Voimavarojen salliessa toimikunta aikoo tarttua rakennusperinnön näkökulmasta myös asumisen, ilmastonmuutoksen, digitalisaation sekä kokeilu- ja kiertotalouden teemoihin. Tavoitteena on seurata alaa ja lainsäädäntöä tiiviisti ja osallistua julkiseen keskusteluun.

Rakennusperintö-SAFA ja rakennussuunnittelun toimikunta ovat uudelle toimikunnalle itsestään selviä yhteistyökumppaneita esimerkiksi alan seminaareja järjestettäessä.

– Erityisesti MRL:n uudistuksen vaikutukset rakennussuojeluun herättävät kiinnostusta ja huoltakin. Toiminnassa korostuvia teemoja voisivat lisäksi olla sisäilmaongelmiin tarttuminen, purkamisen ehkäisy, eri aikakausien erityispiirteiden arvostuksen lisääminen ja korjaamisen ekologisuuden korostaminen uudisrakentamisen sijaan. Tavoitteena on tuoda näitä asioita esille positiivisten esimerkkien kautta, Kyllönen kertoo.

Annetut lausunnot ovat luettavissa verkossa:
www.safa.fi/ajankohtaista/lausunnot

Toimikunta kokoontui ensimmäisen kerran etänä 16.4.

Korjausrakentamisen ja rakennusperinnön toimikunta

Puheenjohtaja: Mira Kyllönen

Jäsenet: Juuso Hatakka, Herta Hjelt, Markku Lehtinen, Lari Leppänen, Mikko Lindqvist, Anneli Paakkari, Henri Raitio, Pauliina Saarinen ja Rosemarie Schnitzler

Asiantuntijat: Tommi Lindh, Leena Lusa ja Kirsti Rantanen

Sihteeri: Heini Korpelainen

” Erityisesti MRL:n uudistuksen vaikutukset rakennussuojeluun herättävät kiinnostusta ja huoltakin.

Bryggman- apuraha SAFAn nuorten jäsenten haettavana

Sisustusarkkitehti **Carin Bryggmanin** ja professori **Erik Bryggmanin** rahaston apuraha 7 500 euroa julistetaan SAFAn nuorten jäsenten haettavaksi. Apuraha myönnetään arkkitehdille, joka täyttää tänä vuonna enintään 35 vuotta ja joka on hyväksytty SAFAn jäseneksi viimeistään 4.6.2020 pidetyssä hallituksen kokouksessa.

Apurahan saajaksi valitaan arkkitehti tai arkkitehtiryhmä, joka on ansioitunut luovan arkkitehtuurin alueella tai jonka hakemuksessaan esittämä työsuunnitelma edistää luovaa arkkitehtuuria suunnittelun tai tutkimuksen näkökulmasta.

Vapamuotoisen hakemuksen tulee sisältää

- lyhyt cv/referenssilista
- selvitys apurahan saamisen perusteiksi esitettävistä ansioista
- mahdolliset suosikset
- jos apurahalla on tarkoitus toteuttaa työsuunnitelma, mukaan on liitettävä kuvaus hankkeesta sekä selvitys tarkoitukseen haetuista ja myönnettyistä apurahoista.

Hakemukset perusteluineen ja liitteineen tulee toimittaa **10.8.2020 klo 16 mennessä** SAFAn koulutus- ja tutkimustoimikunnalle osoitettuna postitse osoitteeseen SAFAn toimisto, Malminkatu 30, 00100 Helsinki tai sähköpostitse osoitteeseen koulutus@safa.fi. SAFAn hallitus päättää apurahojen jakamisesta syyskuun kokouksessaan.

Lisätietoja antaa SAFAn koulutus- ja tutkimustoimikunnan sihteeri, erityisasiantuntija Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi.

SAFAn apurahat ja avustukset haettavissa

SAFAn rahastoista on tänä vuonna haettavana liiton jäsenille ja opiskelijajäsenille yhteensä 12 000 euroa. Apurahojen, kannustusalkintojen ja avustusten saajista päättää SAFAn hallitus.

Victor Hovingin rahasto

Vuosittain vaihtuvista nimikkorahastoista on vuorossa vuonna 1943 perustettu Victor Hovingin rahasto, joka myöntää apurahoja ammattiopintojen harjoittamiseen ulkomailla.

Avustus- ja kannustusrahasto

Rahasto jakaa kannustusalkintoja edistääkseen liiton tarkoituksen mukaisesti ihmisen ympäristösuhteita eheyttävää ja yhdyskuntarakenteita parantavaa rakennustaidetta.

Rahasto tukee myös terveydellisistä syistä tai työttömyyden tai muiden vastaavien seikkojen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin joutuneita arkkitehteja ja heidän perheitään.

Apurahojen hakemiseen ei ole määrämuotoista lomaketta, mutta hakemuksen tulee sisältää

- selvitys haettavan apurahan käyttötarkoituksesta ja perustelut
- haettavan apurahan summa ja mahdollisesti se, mistä rahastosta apurahaa haetaan
- mahdolliset muut samaan tarkoitukseen saadut apurahat
- listaus mahdollisista muista viimeisten 5 vuoden aikana myönnettyistä apurahoista
- lyhyt cv/referenssilista (portfolio tarvittaessa).

Hakemukset perusteluineen ja liitteineen tulee toimittaa **10.8.2020 klo 16 mennessä** SAFAn koulutus- ja tutkimustoimikunnalle osoitettuna postitse osoitteeseen SAFAn toimisto, Malminkatu 30, 00100 Helsinki tai sähköpostitse osoitteeseen koulutus@safa.fi. SAFAn hallitus päättää apurahojen jakamisesta syyskuun kokouksessaan.

Lisätietoja antaa SAFAn koulutus- ja tutkimustoimikunnan sihteeri, erityisasiantuntija Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi.

Vähä-Kiljavalla on kesä!

Tule viettämään aurinkoinen kesäpäivä hiekkarannalla, rento viikonloppu tai viikko vuokrattavissa huoneissa tai mökissä.

Lisätietoa, hinnat ja varauskalenteri SAFAn verkkosivuilla:
www.safa.fi/liity-jaseneksi/jasenedut

Tarkempaa tietoa SAFAn seuraavassa jäsenkirjeessä ja SAFAn verkkosivuilla: www.safa.fi

**Haemme kokeneita ja taitavia arkkitehteja
uudis- ja korjausrakentamishankkeisiin.
Vahva tietomalliosaaminen luetaan eduksi.**

**Hakemukset osoitteeseen:
work@verstasarkkitehdit.fi**

VERSTAS ARCHITECTS

Lataa
BIM-objektit
stala.fi

STALA

StalaTex™
herättää
ruostumattomat
teräspinnat
eloon

Uusi, uniikki StalaTex-
materiaali nostaa keittiön
tasopinnat ja välitilan
aivan uudelle tasolle.

Lue lisää
stala.fi

  [stala_official](https://www.pinterest.com/stala_official/)

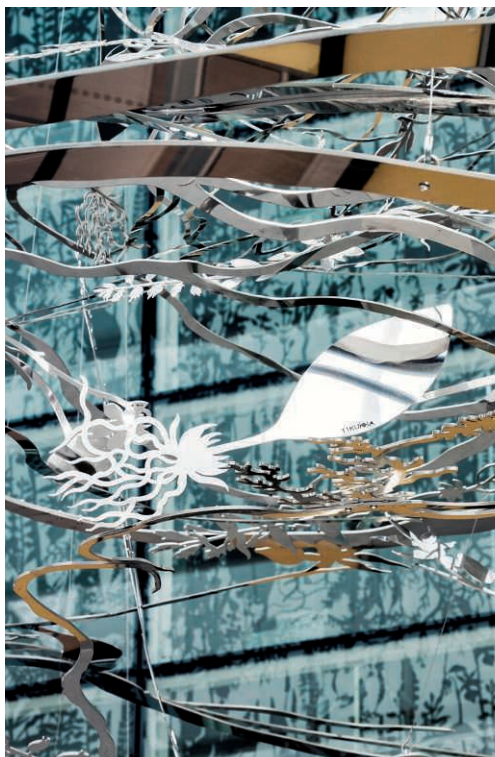
Haemme Helsinkiin,

ARKKITEHTIA

laitoshankkeidemme pääsuunnittelijan ja projektipäällikön tehtäviin. Kerro meille näytöistäsi ja me kerromme, miksi kannattaa liittyä mutkattomaan joukkoomme!

Lue lisää www.sweco.fi/ura ja hae paikkaa ma 29.6.2020 mennessä.

Photo: Grønttorvet, Sweco Denmark. Client: FB Gruppen

Haemme
Helsingin ja Tampereen
toimipisteisiimme
ARKKITEHTIA
&
SISUSTUSARKKITEHTIA
julkisen rakentamisen
suunnittelutehtäviin

Käy jättämässä hakemuksesi
nettisivuillamme viimeistään 26.6.2020
www.tahti-set.com/rekry

Ilmestyminen: 12 numeroa vuodessa
Vuodesta 1947 | ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFAn, ATL:n ja SUM:n
uutis- ja tiedotuslehti
Paino: Grano Oy 2020

Julkaisija:

Suomen Arkkitehtiiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Malminkatu 30, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448, fax 09 5844 4222
au@safa.fi, au.safa.fi, @au_uutiset

Toimitus:

Paula Huotelin, päätoimittaja (oto.)
paula.huotelin@safa.fi, 040 556 2827
Anne Haatainen, toimitussihteeri, ulkoasu
au@safa.fi, 040 169 2213
Riina Behl, avustaja
Päivi Virtanen, toimittaja

Lehtitilaukset ja osoitteenmuutokset:

Tilaaajat: julkaisut@safa.fi
Jäsenet: jäsenasiat@safa.fi

Ilmoitusmyynti:

Maria Ahoranta, 044 243 3519
Timo Lepistö, 044 534 9878
etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

Aineiston sisäänjättö ja ilmestyminen:

Nro	*Ilmoitusaineisto	Ilmestyy
8 2020	10.8.	27.8.
9 2020	7.9.	24.9.
10 2020	5.10.	22.10.
11 2020	2.11.	19.11.
12 2020	30.11.	17.2.

*(Ilmoitusvaraukset viikkoa ennen)

HUOM!

Kirjoitusten aikataulu sovittava
toimitussihteerin kanssa.

Oikaisu

Edellisen numeron artikkeliin *Kestäviä kaksioita kestävissä kerrostaloissa?* oli tullut editoinnissa virhe.

Virkkeen "Kylpyhuoneet ovat nykyvaatimusten mukaisesti esteettömiä ja sellaisina 1950-luvun asuntojen 1,5–2 neliömetrin kylpyhuoneita kookkaampia" kuuluisi olla näin:

Kaarinan kaupunki hakee

Kaavoitusarkkitehtia

mielenkiintoisiin kaupunkisuunnittelutehtäviin ja suunnittelemaan uutta tulevaisuuden asuinaluetta.

Kaarinan kaupunki kasvaa ja kehittyy ja mm. uuden, tulevaisuuden asuinalueen suunnittelu ainutlaatuisen ja merenläheiseen Lemunniemeen on alkamassa. Tehtäviisi kuuluvat keskustan kehittämisen, viihtyisien asuinalueiden ja vetovoimaisten yritysalueiden monipuoliset suunnittelutehtävät ja vaativatkin asemakaavoitustyöt. Lisäksi osallistut rakennetun ympäristön ohjaukseen ja siihen liittyvien päätösten valmisteluun. Arvostamme kaupunkikuvallista osaamistasi ja näkemystäsi sekä oma-aloitteista ja itsenäistä työskentelyotettasi.

Kaupunkikehityspalveluissa olet osa kaavoituksen tiimiä ja kanssasi työskentelee lisäksi parikymmentä maankäytön osaajaa. Asiakaspalvelu on osa työtäsi.

Tehtävä on vakituinen ja sen kelpoisuusvaatimus on yliopistossa tai korkeakoulussa suoritettu arkkitehdin tutkinto.

Kiinnostuitko? Katso lisätietoja ja täytä hakemus 29.6.2020 klo 15 mennessä: www.kuntarekry.fi.

Kaarina kaarina.fi

TILITOIMISTO A-PALVELU OY

Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI

puh. +358 10 336 6030

tilitoimisto@apalvelu.fi

"Kylpyhuoneet ovat nykyvaatimusten mukaisesti esteettömiä ja sellaisina 1,5–2 neliömetriä 1950-luvun asuntojen kylpyhuoneita kookkaampia."

Pahoittelemme virhettä. Toimitus

HI-FI

THE SOUND OF WELLNESS

GESSI®

Suihkujen uusi ilme.

LVI Juhani Niemi Oy * www.lvijuhaniniemi.fi * p. 020 7780 850 * info@lvijuhaniniemi.fi

Arkkitehtiliiton jäsenetuna arjen vakuutukset jopa -20 %

Pohjola Vakuutukselta saat esimerkiksi kaskon vuodeksi etuhintaan ja alennuksia lukuisista kodin ja perheen vakuutuksista.

Tutustu etuihin ja pyydä tarjous osoitteessa:

www.op.fi/arkkitehtiliitto

Pohjola Vakuutus

Vakuutukset myöntää Pohjola Vakuutus